ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLY NA ROVINĚ V ČESKÉ TŘEBOVÉ

ZŘIZOVATELÉ: Slavomíra Petrová a Bc.Tomáš Lebeda
ŘEDITELKA: Mgr. Zdeňka Pernicová

http://zsnarovine.eu
info@zsnarovine.eu

předkladatel: Slavomíra Petrová
Mateřská škola a Základní škola Na rovině v České Třebové,
Pod Jelenicí 657, 560 02 Česká Třebová
IČO: 11 711 345
IZO : 181 128 675

Platnost a účinnost od 1. 9. 2026.

1. Charakteristika školy

Základní škola Na rovině v České Třebové je nestátní školou, zřizovanou Slavomírou Petrovou a Bc.Tomášem Lebedou, provozovanou školskou právnickou osobou Mateřská škola a Základní škola Na rovině v České Třebové. Škola kombinuje Montessori pedagogiku (individuální přístup, pochopení učiva s pomocí montessori didaktických materiálů) a projektové vyučování a s využitím metod Kritického myšlení (učení v souvislostech).

ZŠ Na rovině v České Třebové sídlí v okrajové části Česká Třebová, v ulici Pod Jelenicí 657. Je to úplná škola, zahrnující výuku ve všech ročnících. Kapacita školy je 50 žáků, bude se od školního roku 2022/23 rozšiřovat na 95 žáků.

Vybavení školy

Základní škola Na rovině v České Třebové využívá prostory prvního patra školní budovy Pod Jelenicí 657 a 1.patra školní budovy Lhotka 98.

Ve školní budově Pod Jelenicí 657 jsou dvě učebny, dva ateliery, kancelář, šatny a sociální zařízení. Podobným zázemím disponuje i pracoviště Lhotka 98, kde jsou tři učebny, kancelář, šatny a sociální zařízení.

Učebny jsou vybaveny zčásti kobercem a zčásti linem, policemi v nichž mají děti k dispozici učební pomůcky, stoly pro individuální i skupinovou práci. Dále mají děti k dispozici police na portfolia a boxy na osobní věci. V učebnách jsou dětem k dispozici počítače s připojením na internet, knihovna a základní kancelářské vybavení (papíry, sešívačka apod.)

Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor čítá osm učitelů a dvě vychovatelku s pedagogickým vzděláním, kurzem Montessori pedagogiky, kurzy Respektování a ve většině případů kurzy Kritického myšlení. Škola disponuje i pedagogickými asistenty pro integrované děti.

Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce

Základní škola je součástí dlouhodobého projektu usilujícího o ucelenou vzdělávací koncepci pro děti od tří let do ukončení základní povinné docházky.

V budoucnu budeme usilovat o rozšíření nabídky volnočasových aktivit pro děti i o mezinárodní spolupráci – zejména výměnné jazykové pobyty zaměřené na rozvoj a využití cizího jazyka žáků. Mezi aktivity školy patří i komunitní a vzdělávací akce pro laickou i odbornou veřejnost.

Spolupráce s rodiči a jinými subjekty

Škola navazuje spolupráci s organizacemi, jejichž činnost doplňuje výchovně vzdělávací cíle školy.

- Například:lokální instituce (Město Česká Třebová, policie, hasiči, truhlárna atd.)
- NNO (Amalthea, Šance pro Tebe, Člověk v tísni atp.)
- Ekocentrum Paleta (akce a vzdělávací programy),Rod.centrum ROSA, DDM Kamarád
- kulturní organizace (městská knihovna, muzeum)
- poradenská zařízení (PPP Ústí nad Orlicí)
- rodiči (zájmové i profesní směřování).

2. Charakteristika ŠVP

Základní škola staví své zaměření na kombinaci dvou základních pedagogických proudů: na pedagogice Marie Montessori (individuální přístup i individuální postupování učivem, plánování a spoluzodpovědnost za zvládnutí učiva) a na projektovém vyučování (rozvoj kritického myšlení, kooperace dětí v homogenních i heterogenních skupinách, učení v souvislostech, prezentace výstupů).

Předpokladem k získání pozitivního vztahu ke vzdělávání je smysluplnost zadávané práce, svobodná volba z více možností, možnost spolupráce napříč věkovým spektrem a nabývání pocitu osobní úspěšnosti v bezpečném prostředí bez známkování. Škola je vhodná pro rodiče, jež hledají pro své děti tvořivé a podnětné školní prostředí a bezpečné klima, tolerující osobnostní zvláštnosti dítěte.

Program Základní školy je založen na následujících principech:

1. na úrovni metod a výuky

- individuální přístup k dítěti na principech Montessori pedagogiky (individuální postupování učivem při práci s didaktickými materiály, individuální roční plány učiva „šité na míru každému dítěti“, širší nabídka činností na výběr, několik úrovní náročnosti zpracování, respektování osobního tempa, hledání různých cest k řešení…)
- rozvoj zodpovědnosti a samostatnosti dítěte – plánování učiva, přijímání přirozených a logických důsledků za své jednání, posilování vnitřní motivace (podnětné prostředí, výběr smysluplné činnosti)
- učení v souvislostech (projektové vyučování), hledání různých přístupů k problému a nazírání problému z různých úhlů, aktivizující metody výuky (metody Kritického myšlení, samostatné vyhledávání, třídění a kritické vyhodnocování informací, spolupráce, skupinová práce), tvořivost
- bezpečné prostředí bez zkoušení, soutěžení, srovnávání, známkování – místo toho průběžná individuální diagnostika při práci a prezentacích, sebehodnocení při sebereflexích (ústní i písemné), sběr vlastních učebních materiálů do portfolia, popisná zpětná vazba, slovní hodnocení

2. rovnoprávnost na úrovni komunikace a partnerství

- partnerství a respektování ve vztazích (mezi dětmi i dospělými: demokratická tvorba společných pravidel, zdvořilé tykání apod.)
- věkově smíšený třídní kolektiv nabízející možnosti vzájemného obohacování, spolupráce a pomoci, pomoc je realizována při učení se navzájem, při skupinové práci
- častá příležitost k otevřené komunikaci (komunitní kruh – respektive elipsa)
- škola jako komunitní centrum – neomezený přístup rodičů do výuky, otevřená možnost zhlédnout výuku pro veřejnost (po dohodě), vzdělávací, odpočinkové, tvůrčí, poznávací a sportovní aktivity s rodiči
- soulad mezi rodinou a školou

3. na úrovni vztahu k životnímu prostředí

- ohleduplné chování k životnímu prostředí (třídění odpadu a využívání ekologicky šetrných úklidových prostředků, environmentální výchova s dětmi atd., školní i mimoškolní akce zaměřené na šetrné a ohleduplné vnímání životního prostoru)

Začlenění průřezových témat:
Viz Příloha 1

3. Učební plán

Tabulace učebního plánu

ZKRATKA VYUČOVACÍH O PŘEDMĚTU	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	VZDĚLÁVACÍ OBORY	1. ROČNÍK	2. ROČNÍK	3. ROČNÍK	4. ROČNÍK	5. ROČNÍK	**1.–5. ROČNÍK**
ČJ	ČESKÝ JAZYK	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	ČESKÝ J. A LITERATURA	7	7	7	7	7	**35**
AJ	ANGLICKÝ JAZYK		CIZÍ JAZYK	2	2	2	3	3	**12**
M	MATEMATIKA	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE		5	5	5	4	4	**23**
INF	INFORMATIKA	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE		0	0	0	1	1	**2**
PROJ	PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ	ČLOVĚK A JEHO SVĚT		3	3	3	5	5	**19**
		ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE		1	1	1	1	1	**5**
UK	UMĚNÍ A KULTURA	UMĚNÍ A KULTURA		2	2	2	3	3	**12**
TV	TĚLESNÁ VÝCHOVA	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	TĚLESNÁ VÝCHOVA	2	2	2	2	2	**10**
TÝDENNÍ DOTACE V DANÉM ROČNÍKU				**22**	**22**	**22**	**26**	**26**	**118**

ZKRATKA VYUČOVACÍH O PŘEDMĚTU	VYUČOVACÍ PŘEDMĚT	VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	VZDĚLÁVACÍ OBORY	6. ROČNÍK	7. ROČNÍK	8. ROČNÍK	9. ROČNÍK	**6.–9. ROČNÍK**
ČJ	ČESKÝ JAZYK	JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	ČESKÝ J. A LITERATURA	7	4	4	4	**19**
AJ	ANGLICKÝ JAZYK		CIZÍ JAZYK	3	3	3	3	**12**
DCJ	DALŠÍ CIZÍ JAZYK		DALŠÍ CIZÍ JAZYK	0	2	2	2	**6**
M	MATEMATIKA	MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE		4	4	4	4	**16**
INF	INFORMATIKA	INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE		1	1	1	1	**4**
PROJ	PROJEKTOVÉ VYUČOVÁNÍ	ČLOVĚK A SPOLEČNOST	VÝCHOVA K OBČANSTVÍ	1,5	1,5	1,5	1,5	**6**
			DĚJEPIS	1,5	1,5	1,5	1,5	**6**
		ČLOVĚK A PŘÍRODA	PŘÍRODOPIS	1,5	1,5	1,5	1,5	**6**
			ZEMĚPIS	1,5	1,5	1,5	1,5	**6**
F	FYZIKA		FYZIKA	2	2	1	1	**6**
CH	CHEMIE		CHEMIE	0	0	2	2	**4**
UK	UMĚNÍ A KULTURA	UMĚNÍ A KULTURA		3	3	2	2	**10**
		DRAMATICKÁ VÝCHOVA		2	2	2	2	**8**
TV	TĚLESNÁ VÝCHOVA	ČLOVĚK A ZDRAVÍ	TĚLESNÁ VÝCHOVA	2	3	3	3	**11**
P	PRACOVNÍ VÝCHOVA	ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE		0	2	2	1	**5**
TÝDENNÍ DOTACE V DANÉM ROČNÍKU				**30**	**28**	**32**	**32**	**122**

Poznámky k učebnímu plánu:

Tabulka počtu hodin učebního plánu podle oblastí a oborů vycházejících z RVP ZV uvádí počet hodin ve vazbě na jednotlivé oblasti RVP. Stěžejním cílem pro stávající rozvržení učebního plánu je princip výuky smíšených ročníků nebo studijních skupin, učební plán je tedy sestaven ve snaze o co nejmenší rozrůznění časových dotací pro jednotlivé předměty v jednotlivých ročnících, respektive

naprostou shodu v 1. až 3. ročníku a ve 4. až 5. ročníku a možnost spolupráce ročníků na druhém stupni. Ve Školním vzdělávacím programu ZŠ NA ROVINĚ V České Třebové dochází vzhledem k tomu k následujícím úpravám jednotlivých vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Český jazyk ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je navýšen Na druhém stupni o 4 hodiny. Je vyučován zčásti v devadesátiminutových blocích formou montessori práce na plánech a zčásti formou dílen čtení a psaní.

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován jako první cizí jazyk od 1. ročníku při časové dotaci dvě hodiny týdně v prvním až třetím ročníku a tři hodiny týdně od čtvrtého do devátého ročníku. Je tedy celkově navýšen o tři vyučovací hodiny na prvním stupni. Je vyučován v bloku. Vyučovací předmět Matematika zahrnuje vzdělávací obor Matematika a její aplikace, je

navýšen celkem o tři hodiny na prvním a o jednu hodinu na druhém stupni a je vyučován v blocích, přičemž se kříží s bloky vyučovacího předmětu Český jazyk tak, že ve vymezené době si žáci volí mezi těmito dvěma předměty tak, aby je absolvovali vyváženě.

Integrovaný předmět Projektové vyučování vznikl na prvním stupni ze dvou vzdělávacích oborů, a to ze vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět a Člověk a svět práce. Využívá disponibilní časové dotace 7 hodin. Na druhém stupni Projektové vyučování zahrnuje 4 vzdělávací obory – výchovu k občanství, zeměpis, dějepis a přírodopis. Je navýšen o 2 hodiny z disponibilní časové dotace. Je vyučován v blocích. Projektové vyučování má komplexní charakter, je zaměřeno vždy celý rok na jedno hlavní téma, které se dělí na dílčí podtémata (více v Příloze 2).

Integrovaný předmět Umění a kultura vznikl ze dvou vzdělávacích oborů: z Hudební a Výtvarné výchovy. Je vyučován prostřednictvím mísení praktických výtvarných či hudebních činností v bloku.

Tělesná výchova je vyučována v jednom bloku (90 minut) týdně od 1. ročníku, od osmého ročníku přibývá jedna 45 minutová hodina navíc.

Vyučovací předmět Informatika vychází z oboru Informační a komunikační technologie a je vyučován jednu hodinu v týdnu ve čtvrtém až šestém ročníku. Z disponibilní časové dotace čerpá na prvním stupni jednu vyučovací hodinu.

Vyučovací předmět fyzika je realizován formou praktických dílen a je vyučován dvě hodiny v šestém a po jedné hodině v sedmém až devátém ročníku.

Vyučovací předmět chemie je realizován formou praktických dílen a je vyučován po dvou hodinách v osmém a devátém ročníku.

Vyučovací předmět pracovní výchova je realizován formou praktických dílen od sedmého ročníku. Je navýšen o dvě disponibilní hodiny.

Vyučovací jednotkou je zpravidla jeden blok, jenž čítá dvě vyučovací hodiny (2 x 45 min). Dopolední vyučování tak bývá rozčleněno na dva bloky, které jsou od sebe odděleny přestávkou dostatečně dlouhou na odpočinek. Výjimečně je vyučovací jednotkou také obvyklá vyučovací hodina (45 min).

Využití disponibilních hodin:

	na 1. stupni	na 2. stupni
Jazyk a jazyková komunikace	+ 3 hod AJ	+ 4 hod ČJ
Matematika a její aplikace	+ 3 hod	+1 hod
Člověk a jeho svět	+ 7 hod	
Člověk a společnost Člověk a příroda		+ 1 hod + 1 hod
Umění a kultura		
Informační a komunikační technologie	+ 1 hod	

Pracovní výchova		+ 2

4. Učební osnovy

Jsou rozpracovány jako samostatný dokument (viz Příloha 2)

5. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Integrační program je určen pro žáky se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním, či pro žáky mimořádně nadané a žáky sociálně znevýhodněné.

A) Vzdělávání žáků mimořádně nadaných

Žákem mimořádně nadaným je podle vyhl. č.73/2005 Sb. takový jedinec, u něhož je mimořádné nadání potvrzeno na základě pedagogicko-psychologického vyšetření. Vzdělávání žáků mimořádně nadaných se uskutečňuje prostřednictvím integrace v běžné třídě. Rozsah a obsah vzdělávacích opatření stanovuje individuální vzdělávací plán, který navrhují pracovníci školských poradenských zařízení a který vytváří škola ve spolupráci s rodinou žáka. Základním principem pro práci s nadanými žáky je umožnění individuálního tempa při osvojování učiva a přiměřené a pružné navyšování nároků učitelem.

B) Vzdělávání žáků se zdravotním postižením nebo zdravotním znevýhodněním

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se uskutečňuje prostřednictvím integrace v běžné třídě. Systém vzdělávání v Základní škole Na rovině v České Třebové preferuje vstřícný postoj k žákům se specifickými poruchami učení. Pedagogové se snaží včas diagnostikovat případné poruchy a pracovat na jejich nápravě. Žáci jsou se souhlasem rodičů posíláni na vyšetření do pedagogicko-psychologické poradny či do speciálně-pedagogického centra. Na základě vyšetření a doporučení poradny je těmto žákům poskytnuta další individuální reedukační péče, při současném využití vhodných kompenzačních a didaktických pomůcek, speciálních učebnic, výukových programů apod.
Při hodnocení těchto žáků je samozřejmostí zohlednění podle míry postižení.
Základní škola Na rovině v České Třebové zajistí pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami následující:

- individuální vzdělávací plán, jenž bude vypracován v kooperaci poradenského zařízení, učitelů a rodičů
- spolupráci s poradenským zařízením (SPC, PPP), s rodiči, s externími speciálními pedagogy (logoped apod.)
- úprava vzdělávacího obsahu (snížení či zvýšení nároků na výstupy a výsledky práce)
- respektování individuálního tempa, ponechání dostatečného času pro pochopení, zapamatování si a procvičení nového učiva
- využití speciálních metod, zvýšená pozitivní motivace a aktivizující podpora
- zadávání přiměřených úkolů, využívání pestré nabídky metod práce včetně her
- úprava a formulace reálných a splnitelných očekávaných výstupů
- případně nahrazení vzdělávacího obsahu jiným lépe vyhovujícím vzdělávacím obsahem
- umožnění působení asistenta pedagoga, popř. osobního asistenta
- přizpůsobení délky vyučovací jednotky, zařazování cvičení a relaxace
- uvolňování z hodin při nadměrné zátěži
- proškolení pedagogů (podle osobních možností a možností školy)

C) vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním

Jde o žáky z odlišného sociálního či kulturního a jazykového prostředí. Škola nabízí:

- individuální péči (individuální zjišťování potřeb, přiměřené plánování učiva)
- pomoc asistenta pedagoga
- zapojení do skupinové práce a preventivní opatření proti šikaně
- odpovídající metody a formy práce
- specifické učební materiály

6. Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Zásady pro hodnocení žáků

- Hodnocení žáka je součástí výchovně vzdělávacího procesu a jeho řízení.
- Za první pololetí vydává škola žákovi výpis z vysvědčení; za druhé pololetí vysvědčení.
- Pro hodnocení žáků všech ročníků ZŠ Na rovině v České Třebové se používá slovní hodnocení. Toto slovní hodnocení je souhrnnou zpětnou vazbou o tom, co dítě zvládlo při osvojování učiva - konkrétních znalostí, dovedností, vědomostí a návyků.
- K sebehodnocení žáků a pravidelnému poskytování písemné zpětné vazby o průběhu vzdělávání jsou určeny „plány učiva“. Ty obsahují stručný výčet učiva z českého jazyka a matematiky, které mají žáci obsáhnout za školní rok. Vybarvování jednotlivých elips žákem ukazuje individuální postup učivem a úroveň dosažených znalostí (Žák vybarví část elipsy, když se učivem zabýval, ale ještě si jej plně neosvojil. Žák si vybarví celou elipsu, pokud si učivo osvojil – na úrovni, která je pro něj v tu chvíli přiměřená).
- Důležitým prvkem procesu učení je práce s chybou. Žáci mají právo udělat chybu s vědomím toho, že chybovat je normální, neboť je to nedílná součást procesu každého učení. Chyba a následná práce s ní je příležitostí ke zlepšení.
- Sebereflexe žáka na konci každého bloku přináší věcné shrnutí a připomenutí toho, co se žák právě učil, či naučil, nejlépe i stupeň či míru osvojení.
- Hodnocení vykonává učitel průběžně během výuky ve škole, ale i na akcích mimo školu po celý školní rok.
- Hodnocení není primárně zaměřeno na srovnávání žáka s jeho spolužáky, ale soustřeďuje se na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem daných kritérií.
- Hodnocení sleduje žákovu snahu, samostatnost, tvořivost, kvalitu dílčích i konečných výsledků práce a uplatňování získaných dovedností a schopností při práci.
- Při hodnocení chování žáka ve škole a při akcích pořádaných školou učitel posuzuje respektování dohodnutých pravidel, dodržování bezpečnostních pokynů a ochranu zdraví, udržování dobrých mezilidských vztahů (pochopení, tolerance, pomoc druhým…).

Forma hodnocení

- Grafická (průběžné vybarvování elips s učivem v „plánech učiva“ (Plány učiva patří žákům a jsou k dispozici učitelům i rodičům k nahlédnutí ve škole).
- Ústní (směrem k dětem průběžná a spontánní během výuky, pravidelná na konci výukových bloků; směrem k rodičům na společných schůzkách minimálně dvakrát za pololetí, v případě potřeby na individuálních konzultacích)
- Písemná (slovní hodnocení za všech předmětů na konci každého pololetí formou vysvědčení; v případě potřeby konzultace s rodiči prostřednictvím e-mailu).

Způsob získávání podkladů pro hodnocení

- Sledováním průběžné práce žáka (např. na pomůckách, při společné tvorbě projektových výstupů). Hodnotíme zvládnutí učiva, přístup k práci, snahu, míru samostatnosti a tvořivosti, kvalitu výsledků jednotlivých dílčích činností, sebehodnocení v jednotlivých etapách, uplatňování získávaných dovedností a schopností, respektování dohodnutých pravidel a kritérií…
- Analýzou pracovních listů, testů a jiných výstupů shromažďovaných do žákovských portfolií.

Komisionální a opravné zkoušky

- Při pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může zákonný zástupce žáka do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení. Termín komisionálního přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem.
- Žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník a kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, mohou konat z těchto předmětů opravné zkoušky. Termín je stanoven po dohodě se zákonným zástupcem do konce příslušného školního roku – do 31.8.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

- Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním (zdravotním znevýhodněním je i dlouhodobá nemoc).
- Při hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze jeho postižení nebo znevýhodnění. Učitelé respektují doporučení pedagogicko-psychologické poradny či SPC. Způsob hodnocení žáka je součástí individuálního plánu, který vzniká ve spolupráci vyučujícího, zákonného zástupce žáka, případně i poradenského zařízení.
- Pro získávání podkladů pro hodnocení těchto žáků volí učitel vhodné a přiměřené způsoby a při zjišťování úrovně žákovských vědomostí a dovedností volí takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá postižení nebo znevýhodnění negativní vliv.
- Hodnocení žáka se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí Vyhláškou č. 48 / 2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, pokud není jiným právním předpisem stanoveno jinak.

Hodnocení žáků na vysvědčení

Škola z možností daných legislativou využívá
pouze α) prospěl(a) s vyznamenáním
β) prospěl(a)
χ) neprospěl(a)
δ) nehodnocen(a)

Žák je hodnocen stupněm:

a) prospěl(a) s vyznamenáním: splnil-li ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem deklarované výstupy

b) prospěl(a): splnil-li ve všech povinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem základní deklarované výstupy.

c) neprospěl(a): nesplnil-li deklarované výstupy z jednoho a více předmětů stanovených školním vzdělávacím programem - viz stupeň 5 (hodnocení nedostatečný).

d) nehodnocen(a): nemohl-li být hodnocen např. ze zdravotních důvodů.

Výchovná opatření

Nevyužíváme žádné z výchovných opatření, která nabízí § 17 Vyhlášky č. 48/2005. Konflikty a problémové situace řešíme individuálně s žáky a následně se zákonnými zástupci.

Při přechodu na jinou školu, kdy je zapotřebí převádět slovní hodnocení na klasifikaci

STUPNĚ HODNOCENÍ PROSPĚCHU

Předměty s převahou znalostního a teoretického zaměření (ČJ, AJ, MA, PROJ, INF)

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje znalosti při řešení teoretických a praktických úkolů. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované činnosti. Samostatně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje znalosti při řešení teoretických a praktických úkolů. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s

pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

Předměty s převahou výchovného a uměleckého zaměření (UK, TV)

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech snaživý a aktivní. Plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Projevuje aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus či tělesnou zdatnost. Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech méně snaživý a aktivní. Svoje osobní předpoklady plně nevyužívá, dokáže se rozvíjet v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev má jen menší nedostatky z hlediska požadavků. Žák dokáže aplikovat osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má menší zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus či tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně snaživý a aktivní. Nevyužívá dostatečně své osobní předpoklady, obtížně rozvíjí své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Dopouští se chyb, jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus či tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech velmi málo aktivní a snaživý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus či tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšině chybný. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus či tělesnou zdatnost.

Stupně hodnocení chování

Stupeň 1 (VELMI DOBRÉ)

Žákovi se v podstatě daří respektovat dohodnutá pravidla. Dodržuje bezpečnost při různých činnostech, chrání si svoje zdraví i zdraví ostatních, šetrně zachází s pomůckami jemu svěřenými. Snaží se o toleranci, pochopení a dodržování vzájemných mezilidských vztahů nejen ve škole, ale i na veřejnosti.

Stupeň 2 (USPOKOJIVÉ)

Žák často porušuje dohodnutá pravidla stanovená školním řádem, svým chováním často ohrožuje ostatní, nedbá o šetrné zacházení se školním a cizím majetkem, porušuje opakovaně bezpečnostní pokyny. Jeho vystupování ve škole a na veřejnosti neodpovídá zásadám dobrých mezilidských vztahů (pokusy o podvádění, ubližování druhým, nevhodné či vulgární chování…) a to i přesto, že jsou k řešení tohoto problematického chování přizváni rodiče.

Stupeň 3 (NEUSPOKOJIVÉ)

Žák nedodržuje stanovená pravidla, úmyslně ničí cizí a školní majetek, vůbec nerespektuje pokyny k ochraně zdraví při různých činnostech. Svým chováním ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních spolužáků.

7. Autoevaluace školy

Oblasti autoevaluace:

- ŠVP, průběh vzdělávání a práce učitele
- podmínky vzdělávání (klima školy) - prostředí učeben, budovy a okolí, vybavení didaktickým materiálem, využívání výpočetní techniky, vzájemné vztahy a komunikace (děti, dospělí), fungování pravidel, pocit bezpečí apod.
- řízení školy
- výsledky vzdělávání
- individuální vzdělávací potřeby
- spolupráce s rodiči žáků a širší komunitou

	CÍLE	KRITÉRIA	NÁSTROJE	TERMÍNY
ŠVP, průběh vzdělávání a práce učitele	Dodržování školního programu a vytčených principů a profilace školy Zefektivňování výuky Zlepšování práce učitele, efektivní plánování DVPP	Kvalita vzdělávacího procesu Konkrétní rozbor procentního výsledku u jednotlivých položek	Sebereflexe, diskuze, poskytování vzájemné zpětné vazby Dotazník viz Příloha 3	Průběžně Dvakrát za školní rok
Podmínky vzdělávání (klima školy)	Zlepšování stávajících podmínek Posilování a upevňování příhodných podmínek (v komunikaci, zázemí, vybavení apod.)	Pozitivní hodnocení, spokojenost, pestrost nabídky činností Spokojený žák Spokojený učitel Spokojený rodič	Fotogalerie Sebereflexe, diskuze, poskytování vzájemné zpětné vazby, rozhovory	Průběžně
Řízení školy	Efektivní chod školy, plnění zásad ŠVP, podmínky pro spolupráci a týmovost učitelů i žáků	Kladné hodnocení	Zprávy auditorů Zprávy ČŠI Reflexe zaměstnanců	Průběžně
Výsledky vzdělávání	Osvojené znalosti a dovednosti, zvládnuté kompetence	Grafické označení postupu učivem Popis toho, co se žák dozvěděl nebo co dělal Pestrá skladba osobních materiálů	Roční plány učiva Sebereflexe žáků (Popisná zpětná vazba reflektující to, co se žák naučil či dozvěděl) Osobní žákovská portfolia, žákovské práce	Průběžně (na konci každého bloku, na konci týdne) Na konci pololetí
Individuální	Efektivní metody	Přiměřené nároky ze	Individuální	

vzdělávací potřeby	vzdělávání, výuka vystavěna na podkladě zjištěných individuálních potřeb	strany pedagogů vedoucí k pocitu vlastní úspěšnosti z poznávání nových	diagnostika žáků, individuální plánování a respektování	Na počátku školního roku, průběžně
		skutečností, z osvojování poznatků a dovedností	osobního tempa	
Spolupráce s rodiči žáků a širší komunitou	Vstřícná komunikace mezi školou a rodiči Vzájemné působení školy a okolí Otevřenost školy a zapojení školy do života komunity	Společně pořádané školní i mimoškolní akce Nově navázané kontakty Výlety, exkurze, besedy vně školy, návštěvy ve škole	Oboustranná komunikace a společné plánování Fotodokumentace Informační nástěnka, informace na webu, školní dokumentace	Průběžně po celý rok

PŘÍLOHA 1

Realizace průřezových témat

Průřezová témata jsou realizována integrací do vzdělávacích předmětů, a to především do Vzdělávacího předmětu Projektové vyučování. Ten je celkově vystavěn právě na principu zařazení aktuálních témat společnosti tak, jak jsou průřezová témata formulována v RVP ZV.

Odráží se však i v dalších předmětech, které téma projektu a tudíž i průřezová témata reflektují (např. i vzdělávací předmět ČJ, AJ ČI UK reflektují témata Environmentální výchovy, ČJ se věnuje Mediální výchově apod.) nebo svou podstatou odpovídají (např. důraz na kreativitu v ČJ, UK) viz následující tabulky:

Výchova demokratického občana	ČJ	AJ	M	PROJ	UK	INF
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování				**X**	X	X
Občan, občanská společnost a stát				**X**		X
Formy participace občanů v politickém životě				**X**	x	X
Občanská společnost a škola				**X**		X

Výchova demokratického občana je realizována především v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Člověk je tvor společenský**.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	ČJ	AJ	M	PROJ	UK	INF
Evropa a svět nás zajímá	x	**X**		**X**		
Objevujeme Evropu a svět	X	**X**		**X**		
Jsme Evropané	X	**X**		**X**		

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech je realizována v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Země v našich rukou,** dále také v předmětu **Anglický jazyk**

Osobnostní a sociální výchova	ČJ	AJ	M	PROJ	UK	TV	INF
Rozvoj schopností poznávání	X	X	X	**X**	X		X
Sebepoznání a sebepojetí	X		X	**X**	X	X	X
Psychohygiena	X	X	X	**X**	X	X	X
Kreativita	**X**	X	**X**	**X**	**X**		**X**
Poznávání lidí	X	X		**X**			X
Mezilidské vztahy	X	X	X	**X**	X	X	X
Komunikace	X	X	x	**x**	x	x	x
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	X		x	**X**	X		X
Hodnoty, postoje, praktická etika	X			**X**	X	X	X
Kooperace a kompetence	X		X	**X**	x	x	x
Řešení problémů a rozhodovací dovednosti			x	**X**			
Hodnoty, postoje, praktická etika	x			**x**			

Osobnostní a sociální výchova je realizována především v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Člověk je tvor společenský**, dále

ENVIRONMENTÁLNÍ výchova	ČJ	AJ	M	PROJ	UK
Ekosystémy				**x**	X
Základní podmínky života				**X**	X
Lidské aktivity a problémy ŽP	X			**X**	X
	x	x		**X**	x

Environmentální výchova je realizována především v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Různé tváře přírody**.

Multikulturní výchova	ČJ	AJ	M	PROJ	UK	TV	INF
Kulturní diference		X	X	**x**	X	x	X
Lidské vztahy	x	X		**X**	X	X	X
Etnický původ	x	X		**X**	X		
Multikulturalita		x	x	**X**	x		X
Princip sociálního smíru a solidarity				**X**		X	x

Multikulturní výchova je realizována především v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Člověk je tvor společenský**.

Mediální výchova	ČJ	AJ	M	PROJ	UK	INF
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	**X**			**x**	X	x
Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality	**X**				X	X
Fungování a vliv médií ve společnosti				**X**	X	X
Tvorba mediálního sdělení	**X**			**X**	X	X
Práce v realizačním týmu	**x**	**X**	**x**	**X**	**x**	**X**

Mediální výchova je realizována především v předmětu Projektové vyučování v rámci celoročního tématu **Člověk je tvor společenský** a v předmětu **Český jazyk** ve 4. a 5. ročníku.

PŘÍLOHA 2 – UČEBNÍ OSNOVY

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Název předmětu: Český jazyk

Charakteristika předmětu
Obsahové vymezení předmětu:

Vyučovací předmět český jazyk a literatura je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně. Jeho obsahem je naplňování očekávaných výstupů vzdělávacího oboru český jazyk a literatura stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání a související očekávané výstupy průřezových témat. Český jazyk a literatura má mezi vyučovacími předměty stěžejní postavení. Dovednosti, které si v jeho rámci žáci osvojují, jsou důležité nejen pro vzdělávání v rámci oblasti Jazyk a jazyková komunikace, ale umožňují získávání poznatků ve všech dalších předmětech. Na začátku 1. stupně je prvořadým cílem vytvořit nástroje ke vzdělávání – tedy ČTENÍ

A PSANÍ. Ve výuce jsou zařazovány uvolňovací cviky, grafomotorická cvičení a cvičení na zrakové rozlišování. Při výuce čtení je volena a preferována forma tichého čtení a genetická metoda čtení. Jsou zařazovány cvičení na sluchové rozlišování.

Nezbytnou součástí výuky českého jazyka na 1. a 2. stupni je seznamování s gramatikou a pravidly pravopisu, dále rozšiřování slovní zásoby, dovednosti spjaté s odbornou literaturou přiměřené náročnosti (např. slovník SSČ a Pravidla).

Dále se zaměřujeme na čtenářskou gramotnost, rozvoj čtenářství, rozvoj tvůrčího psaní, rozvoj efektivní komunikace, sebevyjádření a sebehodnocení.

Předmět Český jazyk je rozdělen na dvě složky:

a) Montessori práce na plánech (obsahově totožné s jazykovou výchovou)

b) Dílna čtení a psaní (obsahově totožné s komunikační a slohovou výchovou a literární výchovou) jednotlivé obsahy plynule prolínají ve všech těchto složkách

Montessori práce na plánech (jazyková výchova):

- probíhá v dopoledních i odpoledních blocích
- má komplexní charakter: začíná společným úvodním posezením „na elipse“, jež má obdobu komunitního kruhu, pokračuje individuální prací s pomůckami, pracovními listy apod. a končí opět společným posezením „na elipse“ zaměřeným na sebereflexi
- je založena na individuální výuce podle „PLÁNŮ učiva“

Převažující metody výuky:

- práce s pomůckou (samostatná či ve skupince)
- pracovní list
- cvičení v pracovním sešitě
- cvičení na PC

Dílny čtení a psaní:

- probíhá v dopoledních a odpoledních blocích
- Blok 1. stupně začíná společným úvodním posezením „na elipse“, jež má obdobu komunitního kruhu, pokračuje společnou literární hrou (cvičením) a navazuje většinou individuální prací na tvůrčím psaní, tichém čtení, nácviku orientace na papíře a v prostoru třídy, pracovními listy, čtenářským deníkem, vyhledáváním informací ohledně slohových útvarů apod. a končí opět společným posezením „na elipse“ zaměřeným na sebereflexi

Blok 2. stupně začíná společným úvodním posezením „na elipse“, jež má obdobu komunitního kruhu, většinou pokračuje společnou literární hrou (cvičením) a navazuje nejčastěji pracovními listy, vyhledáváním informací ohledně slohových funkčních stylů a útvarů, literárních autorů,

základů literární teorie, literárních druhů a žánrů, představitelů literárních druhů a žánrů, knih. Navazuje také individuální prací na tvůrčím psaní, tvořivými činnostmi s literárním textem, způsoby interpretace literárních děl, tichým čtením, apod. Dílna končí opět společným posezením „na elipse“ zaměřeným na reflexi bloku a sebereflexi

• čtení 1. a 2. stupně je zaměřeno na počáteční osvojení techniky čtení, čtení s porozuměním včetně strategií předvídání, vyjasňování, kladení otázek a shrnování, rozvoj čtenářství – pravidelné čtení souvislých textů (knih a časopisů, mediálních textů), reflektování četby, pravidelné návštěvy knihovny, mediální gramotnost – kriticky zvažovat a s odstupem vnímat mediální sdělení, tvořivě vstupovat do mediálního světa, chápat mediální texty jako nástroj masového ovlivňování apod.

• psaní 1. stupně je změřeno na osvojení a nácvik dovedností spojených s technikou psaní, přepis, opis, dovednosti spjaté se sebekontrolováním textů (kontrola čitelnosti, pravopisu, srozumitelnosti a věcné či formální správnosti), rozličné formy diktování (běhací diktát, šeptaný diktát, autodiktát), psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, adresát či účel apod.). Psaní 2. stupně je změřeno na tvořivé činnosti s textem, dovednosti psaní vlastních textů podle zadaných kritérií (zadaný obsah, forma, žánr, adresát či účel apod.), sebekontrolování textů (kontrola pravopisu, srozumitelnosti a věcné či formální správnosti), rozličné formy diktování (běhací diktát, šeptaný diktát, autodiktát),

Převažující metody výuky:

• tvůrčí psaní (samostatná práce)
• tiché a hlasité čtení
• cvičení na PC (vyhledávání informací o literárních žánrech, autorech, literárních směrech, literárních dílech, slohových útvarech)
• literární hry a hry na rozvoj komunikačních dovedností (společné)
• dramatizace textu, nácvik přednesu, besedy

Časové vymezení předmětu: 35 hodin na 1. stupni
ZŠ Týdenní dotace:

1. - 5. roč.: 7 hodin týdně (4 hodiny v rámci Montessori práce na plánech, 3 hodiny jako dílny čtení a psaní)

Časové vymezení předmětu: 19 hodin na 2. stupni
ZŠ Týdenní dotace:

6. roč.: 7 hodin týdně (4 hodin v rámci Montessori práce na plánech, 3 hodiny jako Dílny čtení a psaní)
7. - 9. roč.: 4 hodiny týdně

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka českého jazyka probíhá ve věkově smíšené skupině, kdy se často uplatňuje učení se navzájem, ale také individuální práce jednotlivce, či práce ve dvojicích.

Výuka většinou probíhají ve třídě, v knihovnách (Městská knihovna Česká Třebová), případně v blízkém okolí školy popřípadě i na výstavách, kulturních akcích, či ve spolupráci s dalšími organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

Kompetence k učení

• Vést k rozvoji dovedností potřebných k osvojování učiva.
• Vést k využívání jazykových znalostí v dalších oblastech učiva.

• Vést k systematizaci informací.
• Vést k aplikaci pravopisných pravidel v každodenních komunikaci.
• Seznamovat žáky s mluvnickými a literárními termíny souvisejícími s probíraným učivem.

Kompetence k řešení problémů
• Vést žáky, aby sami nalézali pravidla, kterými se řídí probírané mluvnické jevy.
• Směřovat žáky k tomu, aby nalézali ve svém textu odlišnosti a chyby a hledali zdůvodnění pro správné řešení.

Kompetence komunikativní
• Žáci hledají správnou formulaci vzhledem k účelu i k posluchači sdělení.
• Žáci si na literárním či odborném textu rozšiřují slovní zásobu.
• Žáci aktivizují slovní zásobu při dostatečně pestré nabídce komunikačních příležitostí.
• Žáci jsou vedeni k efektivní, srozumitelné komunikaci směřující k vzájemnému porozumění.
• Žáci jsou vedeni k aktivnímu naslouchání, přijímání i vytváření popisné zpětné vazby.

Kompetence sociální a personální
• Žáci mohou diskutovat se spolužáky i pedagogy.
• Žáci pracují ve dvojicích, skupinkách či týmech na společném úkolu.
• Žáci ve věkově smíšeném prostředí vyučují druhé (provázejí je konkrétním učivem, napomáhají s dílčími úkoly, prověřují míru dosažených znalostí).

Kompetence občanské
• Žáci se seznamují s literárními texty českých i zahraničních autorů a chápou jejich význam pro národní dědictví a vysvětlí jejich význam.
• Je podporována potřeba tvořivého literárního projevu, recitace, četby a dalších kulturních aktivit.

Kompetence pracovní
• Žáci jsou vedeni k dodržování hygienických pravidel pro čtení a psaní.
• Žáci uvědoměle udržují v čistotě a pořádku svěřený učební prostor.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu na 1. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	**Učivo**	**Ročník**
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	- praktické naslouchání - zdvořilé naslouchání - vyjádření kontaktu s partnerem - základní komunikační pravidla - oslovení - zahájení a ukončení dialogu - střídání rolí mluvčího a posluchače - zdvořilé vystupování - vyjadřování závislé na komunikační	1.–3.

	situaci	
pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	- mluvený projev - základy techniky mluveného projevu - spisovná a nespisovná výslovnost	1.–3.
v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	- krátké mluvené projevy - dýchání, tvoření hlasu, výslovnost - vhodné tempo řeči	1.–3.
volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích	- základní komunikační pravidla - oslovení - zahájení a ukončení dialogu - střídání rolí mluvčího a posluchače, - zdvořilé vystupování - mimojazykové prostředky řeči - mimika, gesta	1.–3.
na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	- vypravování	1.–3.
porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	- čtení s porozuměním - mluvené a písemné pokyny - věcné čtení - čtení jako zdroj informací - vyhledávací čtení - klíčová slova	1.–3.
seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	- ilustrace - posloupnost děje - vypravování příběhu - dialog na základě obrazového materiálu	1.–3.
zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	- písemný projev - základní hygienické návyky u psaní - správné sezení - držení psacího náčiní - hygiena zraku - zacházení s grafickým materiálem	1.–3.

píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	- správné tvary písmen a číslic - spojování písmen ve slova - spojování slabik ve slova - technika psaní - úhledný, čitelný a přehledný písemný projev - formální úprava textu - vlastní kontrola písemného projevu	1.–3.
píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	- žánry písemného projevu - adresa - blahopřání - pozdrav z prázdnin - omluvenka	1.–3.
plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	- praktické čtení - pozorné čtení - plynulé čtení	1.–3.
čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	- techniky čtení - tiché čtení - hlasité čtení - čtení s porozuměním	1.–3.
rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	- podstatné a okrajové informace - znalost orientačních prvků v textu - zaznamenání podstatných informací - znalost orientačních prvků v textu	1.–3.
posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	- úplné a neúplné sdělení	1.–3.
reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	- reprodukce sdělení - věcné naslouchání - pozorné, soustředěné naslouchání - záznam ze slyšeného sdělení - tvorba otázek ke sdělení	1.–3.
vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	- pravidla dialogu - role mluvčího a posluchače - telefonický rozhovor - vzkaz na záznamníku	1.–3.

rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	- manipulativní komunikace - reklama	1.–3.
volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	- intonace hlasu - přízvuk, pauza, tempo - komunikační záměr - mluvčí a adresát sdělení	1.–3.
rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	- výslovnost ve vztahu ke komunikační situaci	1.–3.
píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	- obsahová stránka textu - formální stránka textu - zpráva - oznámení - pozvánka - vzkaz - inzerát - dopis - popis - jednoduché tiskopisy - přihláška - dotazník	1.–3.
sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržením časové posloupnosti	- osnova vyprávění - časová posloupnost děje - mluvené vyprávění - písemné vyprávění	1.–3.
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje krátké a dlouhé samohlásky	Třídění hlásek První písmeno ve slově Písmeno uprostřed slova Písmeno na konci slova Skládání písmen (první čtení a psaní) Zrakové a sluchové rozlišování	1.-3.
porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává v textu slova příbuzná	Význam slova Slova opačná (antonyma) Slova souřadná (synonyma) Slova nadřazená a podřazená Slova příbuzná, kořen slova, význam slova	1.-3.

porovnává a třídí slova podle zobecněného významu- děj, věc, okolnost, vlastnost	Slovní druhy – podstatná jména, přídavná jména, slovesa	1.-3.
rozlišuje slovní druhy v základním tvaru	Základní jmenné kategorie (pád, číslo, rod) Základní slovesné kategorie (infinitiv, osoba, číslo, čas)	1.-3.
užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	Pád, číslo a rod podstatných jmen Osoba, číslo a čas sloves	1.-3.
spojuje věty do jednodušších souvětí, vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	Spojky a spojovací výrazy Základní zásady interpunkce	1.-3.
rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i sluchové prostředky	Druhy vět Otazník, vykřičník, tečka za větou a čárka ve větě Velké písmeno na začátku věty	1.-3.
odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	Tvrdé souhlásky Měkké souhlásky Obojetné souhlásky Psaní i/y po obojetných souhláskách Vyjmenovaná slova Dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě ú/ů Vlastní jména Párové souhlásky	1.-3.
porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	Synonyma Antonyma Homonyma Slova citově zabarvená	4.-5.
rozlišuje u slova kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	Stavba slova Skloňování a časování Slovotvorba, odvozování slov, zdvojené souhlásky, obtížné souhláskové skupiny - přípony	4.-5.
určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	Ohebné a neohebné slovní druhy Časuje slovesa a skloňuje jména Mluvnické kategorie jmen a sloves Tvary určité a neurčité	4.-5.

rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary	Slova spisovná a nespisovná Nespisovné tvary a koncovky	4.-5.
vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	Podmět a přísudek	4.-5.
odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Skladba: věta jednoduchá a souvětí, vzorce souvětí, spojky a spojovací výrazy	4.-5.
užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje	Spojky a spojovací výrazy	4.-5.
píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	Vyjmenovaná slova a slova příbuzná Koncovky a vzory podstatných a přídavných jmen	4.-5.
zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Shoda přísudku s podmětem	4.-5.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	Technika hlasitého čtení, výrazné čtení Říkanky, básničky pro děti, rým a rytmus, modulace hlasu, intonace, přednes Zapamatování slyšeného Zapamatování přečteného	1.-3.
vyjadřuje své pocity z přečteného textu	Pravda a fikce v textu Hodnoty a pocity autora a čtenáře Kladný a záporný hrdina	1.-3.
rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	Hledá a tvoří rýmy Typické znaky pohádek Přísloví	1.-3.
pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	Práce s literárními texty – prozaickými i veršovanými Návštěva knihovny	1.-3.
vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	Vlastní a společná četba vlastních literárních textů	4.-5.
volně reprodukuje text podle svých možností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Tvůrčí psaní, tvorba literárních textů, volná parafráze textů	4.-5.
rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých	Literární druhy a žánry - poezie, próza, divadelní hra - povídka pověst a báje	4.-5.

textů		
při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	Rozbor literárního textu Přiměřené literární pojmy	4.-5.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu na 2. stupni ZŠ

Očekávané výstupy	**Učivo**	**Ročník**
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA		
rozlišuj subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru	Práce s texty Řečová cvičení Líčení Úvaha	6.–7.
odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru	Slohová cvičení Slohové práce Spisovný a nespisovný jazyk	6.–7.
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Vypravování Popis Zpráva a oznámení Výpisky Výtah Dopis Životopis Žádost Pozvánka	6.–7.
v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči	Verbální a neverbální prostředky komunikace Mluvní cvičení	6.–7.
využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Poznámka Výpisek, výtah, referát	6.-7.

uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Popis Charakteristika Zpráva a oznámení Výpisky Výtah Dopis Životopis Žádost Pozvánka Proslov Vypravování Diskuze	6.–7.
odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Výklad, odborné názvy (termíny), práce s informačními zdroji Výtah Práce s internetem a dalšími informačními zdroji	8.–9.
rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj	Úvaha – aktuální společenské jevy Publicistický styl, publicistické útvary Diskuze	8.–9.
dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Mluvní cvičení Komunikační situace, autor, adresát Jazykové prostředky	8.–9.
zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Mluvený a psaný projev Proslov Pravidla dialogu Diskuze, zásady diskuze, řízení diskuze	8.–9.
využívá základy studijního čtení - vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Poznámka Výpisek Výtah Referát	8.–9.
využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních	Slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích Tropy a figury	8.–9.

zájmů		
JAZYKOVÁ VÝCHOVA		
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Opakování o hláskách Spisovná a nespisovná výslovnost Zvuková stránka slova a věty Slova přejatá (výslovnost, pravopis)	6.-7.
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Práce s jazykovými příručkami, pravopis, Slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk	6.-7.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Tvarosloví, pravopis Slovní druhy ohebné a neohebné Podstatná jména, podstatná jména konkrétní a abstraktní, podstatná jména pomnožná, hromadná, látková, podstatná jména obecná a vlastní, odchylky od pravidelného skloňování podstatných jmen Přídavná jména, druhy přídavných jmen, pravopis koncovek přídavných jmen, stupňování přídavných jmen, skloňování přídavných jmen Zájmena, druhy zájmen, skloňování zájmen dle vzorů ten a náš, skloňování zájmena jenž, týž, tentýž Číslovky, druhy číslovek, skloňování číslovek Slovesa, mluvnické kategorie sloves (vid) Příslovce, příslovečné spřežky,stupňování příslovcí předložky, spojky, částice, citoslovce	6.-7.
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Pravopisná cvičení, diktáty	6.–7.
rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba, základní větné členy, rozvíjející větné členy, věta jednoduchá a souvětí, tvoření vět, přímá řeč Hlavní věta, vedlejší věta, druhy vět vedlejších	6.-7.

rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Jazyk a jeho útvary Práce s textem Spisovný a nespisovný jazyk	6.–7.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech	Stavba slova Slovotvorba Nauka o tvoření slov Odvozování, skládání, zkracování slov Přenesená pojmenování Metafora, metonymie, synonyma, antonyma, homonyma	6.–7.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Pravopisná cvičení, diktáty	6.-7.
spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Český jazyk, slovanské jazyky Slova přejatá, výslovnost, pravopis a skloňování slov přejatých Zvuková stránka jazyka – fonetika a fonologie	8.–9.
rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémech	Tvoření slov Útvary českého jazyka Jazyková kultura Přenesená pojmenování Metafora, metonymie, synekdocha, osymóron, synonyma, antonyma, homonyma, frazémy	8.–9.
samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Práce s jazykovými příručkami, pravopis, Slovník spisovné češtiny, spisovný a nespisovný jazyk Jazykové příručky	8.–9.
správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Ohebné a neohebné slovní druhy Tvarosloví Mluvnické kategorie sloves – vid, třída, vzor Využití spisovných a nespisovných tvarů slov	8.–9.
využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Skladba, věta jednoduchá podle členitosti, větný ekvivalent,	8.–9.

rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Skladba Souvětí podřadné, souřadně spojené věty vedlejší, interpunkce ve větě jednoduché, interpunkce v souvětí Souvětí souřadné, významové poměry mezi větami hlavními, interpunkce mezi větami hlavními	8.–9.
v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Grafické znázornění stavby věty jednoduché a souvětí Grafické znázornění složitějšího souvětí Procvičování pravopisných jevů se zaměřením na obtížnější příklady Interpunkce	8.–9.
LITERÁRNÍ VÝCHOVA		
uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Četba literárních ukázek Orientace v textu literárních druhů a žánrů Interpretace uměleckého díla	6.-7.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Četba literárních ukázek, divadelní a filmové představení Práce s literárním textem Diskuze o uměleckém díle	6.-7.
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Literární teorie, literární druhy, poezie, próza, lyrika, epika, drama, literární žánry, pohádka, pověst, balada, bajka, báje a mýty	6.–7.
porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Literární ukázky, divadelní ukázky, filmové ukázky Diskuze o uměleckých dílech Vlastní četba	6.–7.
vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Návštěva knihovny, výukové programy knihovny	6.–7.

tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvořivé psaní	6.-7.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Literární teorie Literární historie	6. -7.
uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Literární teorie Česká literární historie Světová literární historie Práce s literárním textem	6.–7.
rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Literární teorie Literární historie Literární směry Literární autoři Literární díla Literární směry	8.–9.
formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Výrazný přednes Dramatizace textu Návštěva divadelního představení Návštěva filmového představení Diskuze o uměleckých dílech	8.–9.
tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Tvorba vlastního textu	8.–9.
Rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Literární teorie Literární historie Literární směry Literární autoři Literární díla Kýč v literatuře Diskuze o literatuře Čtenářský deník	8.-9.
rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Méně známé literární pojmy Porovnání literárních žánrů Funkce jednotlivých literárních žánrů Představitelé literárních žánrů Adaptace literárních děl Divadelní, filmová a televizní tvorba	8.–9.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Název předmětu: Anglický jazyk

Charakteristika předmětu:

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávací předmět Anglický jazyk zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Cizí jazyk ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Předmět Anglický jazyk je zaměřen na osvojení základů komunikace v angličtině, s důrazem na jeho konverzační mluvenou podobu a dále také na osvojení základů psané formy cizího jazyka. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. Cílem je skutečnost, kdy je žák schopen se v anglicky mluvícím prostředí domluvit, a dokáže reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech. Ve výuce se kromě témat základní konverzace (rodina a domov, čísla, barvy, zájmy a volný čas, příroda a zvířata, kalendář, věci kolem nás) odráží témata projektového vyučování, což přispívá k celistvému uchopení daného tématu. Projektová témata se střídají ve čtyřletých cyklech (společenskovědní, přírodovědná, historická a zeměpisná) a žák jimi projde na každém stupni školy minimálně jednou. Osvojování učiva probíhá spirálovitě - jednotlivá témata se opakují, a tím i příležitost si učivo si v dalších letech zopakovat, upevnit a rozšířit.

Časové vymezení předmětu pro 1. stupeň: 13 hodin na 1. stupni ZŠ
Týdenní dotace: 1. - 3. roč.: 2 hodiny týdně
4. – 5. roč.: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění předmětu pro 1. stupeň:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, a to jako dvouhodinový blok ve

skupině 1. – 2. ročník, 2. – 3. ročník (ve 2.ročníku se jedná o půlku žáků), 4.-5. ročníku. Třetí hodina týdně v ročníku 4. – 5. je vyučována zvlášť a trvá
45 minut.

Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pro 1. stupeň

Očekávané výstupy	*Učivo*	*Ročník*
RECEPTIVNÍ, PRODUKTIVNÍ A INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Vyslovuje a čte foneticky správně v přiměřeném rozsahu slovní zásoby	Základy anglické výslovnosti	1.
Rozumí jednoduchým pokynům a větám, přiměřeně na ně reaguje	Jednoduchá sdělení – pozdrav, představení, poděkování, omluva, žádost, barvy, čísla 1-10 čísla 1-20 čísla 1-100	1. 2. 3.

Rozlišuje grafickou a mluvenou podobu slova	Abeceda - výslovnost	2.
Pochopí obsah a smysl pomalé, jednoduché a pečlivě vyslovované konverzace dvou osob s dostatkem času pro porozumění	Konverzační témata – já a moje rodina, zájmy, nakupování, jídlo Já a moje rodina, zájmy, počasí, nakupování, počasí,jídlo Já a moje zájmy, počasí, nakupování, jídlo	1. 2. -3. 4. –5..
Používá abecední obrázkový slovník, učebnice	Práce s obrázkovým slovníkem Práce s abecedním slovníkem	1.-3. 4.-5.
RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Rozumí známým slovům a jednoduchým větám se vztahem k osvojovaným tématům	Témata: domov, škola, příroda, zájmy a volný čas, čas a kalendář, člověk a jeho tělo, oblékání, nakupování, počasí, svátky a tradice, zeměpisné reálie domov, škola,profese , příroda, zájmy a volný čas, čas a kalendář, člověk a jeho tělo, oblékání, nakupování, počasí, svátky a tradice, zeměpisné reálie	1.-3. 4.-5
Rozumí obsahu a smyslu jednoduchých autentických materiálů (časopisy, obrazové a poslechové materiály) a využívá je při své práci	Audio-vizuální pomůcky – písničky, poslech anglické konverzace, Audio-vizuální pomůcky – písničky, poslech anglické konverzace, anglický časopis, video a hry na internetu	1.-3. 4.-5.
Čte nahlas plynule a foneticky správně jednoduché texty obsahující známou slovní zásobu	Četba jednoduchých slovních spojení Četba krátkého anglického textu	2.-3. 4.-5.
Vyhledává v jednoduchém textu potřebnou informaci a vytvoří odpověď na otázku	Text v angličtině (pohádka)	3.-5.
Používá dvojjazyčný slovník	Práce s obrázkovým slovníkem Práce se slovníkem	1.-3. 4.-5.
PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Sestaví gramaticky a formálně správné jednoduché sdělení,	Psaní jednoduchých vět na dané téma	3. 4.-5.

krátký text a odpověď na sdělení, vyplní své základní údaje do formulářů	Psaní vlastního krátkého textu na dané téma, blahopřání, dopis z prázdnin	
Reprodukuje ústně i písemně obsah přiměřeně obtížného textu a jednoduché konverzace	Vyprávění na dané téma	2.-5.
Obměňuje krátké věty se zachováním smyslu textu	- zájmena - sloveso TO BE - zájmena - sloveso TO BE - zájmena - sloveso TO BE - sloveso TO HAVE - sloveso TO LIKE - sloveso TO HAVE - sloveso TO LIKE - člen určitý a neurčitý - antonyma, synonyma - přítomný průběhový čas - přítomný prostý čas - budoucí čas - minulý čas slovesa TO BE - tvoření otázky - slovesa CAN, MUST - tvoření záporu ve větě - There is..., There are... - předložky	1.-2. 2. -3. 4.-5.
INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
Aktivně se zapojí do jednoduché konverzace, pozdraví a rozloučí se s dospělým i kamarádem, poskytne požadovanou informaci	Anglická konverzace na dané téma	3.-5.

Časové vymezení vyučovacího předmětu pro 2. stupeň

Vyučovací předmět Anglický jazyk se realizuje v 6. až 9. ročníku v této hodinové dotaci:

	2. stupeň			
Ročník	6.	7.	8.	9.
Počet hodin	**3**	**3**	**3**	**3**

Organizační vymezení vyučovacího předmětu pro 2. stupeň

Výuka anglického jazyka probíhá v kmenové třídě, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky. Žákům jsou nabízeny i mimoškolní aktivity, např. soutěže, exkurze, výlety, filmová a divadelní představení, workshopy. Standardní délka vyučovací hodiny je 45 minut, výuka je organizována do vícehodinových bloků, aby žáci mohli jazyk zažít i v situacích běžné komunikace o přestávkách.

Ve vyučovacím procesu je využito různých metod, stylů výuky a organizačních forem (zejména skupinová práce s prvky kooperativní výuky a práce ve dvojicích při řešení projektových témat, ale také samostatná práce, individuální a frontální výuka při osvojování především gramatických struktur). Díky rozmanitosti jsou respektovány diferencované učební styly žáků.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu pro 2. stupeň

Očekávané výstupy	*Učivo*	*Ročník*
RECEPTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI	• **Gramatika:** • **s**loveso „být“ v minulém čase • přítomné časy • minulý čas prostý • uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti i minulosti • frekvenční příslovce • řadové číslovky • neurčitá zájmena • základní rozdíl mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény • stupňování přídavných jmen **Slovní zásoba:** • domácí práce a činnosti • volnočasové aktivity • měsíce v roce, data • druhy a popis divokých zvířat • činnosti o prázdninách • doprava • cestování • jídlo • slovesa každodenních činností • geografické útvary, místa a názvy • počasí • přídavná jména popisující kvalitu, vlastnosti, vzhled věcí, lidí, míst • film a zábava **Tematické okruhy:** jídlo a stravování, počasí, kalendářní rok, zvířata, cestování, lidé kolem mě, svět kolem mě, zeměpisná	**6.**
čte nahlas plynule a foneticky správně texty přiměřeného rozsahu, vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech		
rozumí obsahu jednoduchých textů v učebnicích a obsahu autentických materiálů s využitím vizuální opory, v textech vyhledá známé výrazy, fráze a odpovědi na otázky		
rozumí jednoduché a zřetelně vyslovované promluvě a konverzaci		
zachytí konkrétní informace v pomalu a zřetelně vyslovovaném projevu, který se týká osvojovaných témat		
porozumí běžným označením a nápisům na veřejných místech, která se týkají např. orientace, upozornění, zákazu a		

časových údajů	místa **Gramatika:** • rozdíl mezi počitatelnými a nepočitatelnými podstatnými jmény • minulý čas prostý • vyjádření záměru pomocí will • vyjádření rozhodnutí pomocí going to • měl bych/neměl bych • modální slovesa (muset – nesmět – nemuset) • použití určitého a neurčitého členu • příslovce místa, času • spojky • prostředky časové textové návaznosti **Slovní zásoba:** • bydlení, domy • služby a věci ve městě • nakupování a produkty • mezilidské vztahy • zdraví a nemoci • vlastnosti • etapy života • práce a pracoviště • přírodní katastrofy • nehody **Tematické okruhy:** zdraví a životní styl, služby, povolání, volný čas, příroda, životní cyklus, mezilidské vztahy **Gramatika:** • minulý čas prostý a průběhový • sloveso + ing nebo infinitiv • vyjádření pánované činnosti – going to • ustálené slovní spojení s určitým členem a bez • použití výrazu “used to“ • modální slovesa **Slovní zásoba:** • materiály • sportovní a kulturní události • životní prostředí • media	**7.** **8.**
odvodí z kontextu pravděpodobný význam neznámých slov vyskytujících se v textu		
najde konkrétní informace číselné i nečíselné povahy v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům		
používá dvojjazyčný slovník, vyhledá informaci nebo význam slova ve vhodném výkladovém slovníku		
PRODUKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI		
sestaví jednoduché (ústní i písemné) sdělení, týkající se situací souvisejících s životem v rodině, škole a probíranými tematickými okruhy		
pohovoří o oblíbených lidech, činnostech, o místě, kde bydlí, o zvířatech, o události, která se mu stala - podle předem připravené osnovy a za použití obrázků		
jednoduše a v krátkých větách popíše místa, osoby, události a věci, vztahující se k tématickým okruhům		
zapíše informace, slovní spojení nebo jednoduché věty, které se týkají osvojovaných témat		

vypráví jednoduchý příběh nebo událost ze svého každodenního života ***INTERAKTIVNÍ ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI*** jednoduchým způsobem se domluví v každodenních situacích poskytne a zjistí informace týkající se činností, míst, lidí a času za použití slovních spojení a vět zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích zapojí se do krátkých, jasně strukturovaných rozhovorů, ve kterých se domluví na tom, co bude dělat, kam půjde a na podobné výpovědi reaguje	• ICT • životní události • odpočinek a rekreace • zvyky • cestování • vzdělávací systém **Tematické okruhy:** životní prostředí, volný čas, události, cestování, media a komunikace, kultura, vzdělávání **Gramatika:** • minulý čas prostý a průběhový • vyjadřování budoucnosti (going to, will) • otázky pomocí uzavřené (ano/ne) a otevřené (tázací zájmena) otázky v přítomnosti a minulosti • předpřítomný čas (základní/nejčastější použití) • podmínkové souvětí prvního typu • přítomný trpný rod • vyjádření účelu **Slovní zásoba:** • stravování • sporty a životní styl • povaha a vzhled • povolání a pracoviště • zeměpisné charakteristiky • zdraví a nemoci • zábava • generační soužití • struktura společnosti • online komunikace **Tematické okruhy:** zdravý životní styl, volba povolání, naše země, osobní charakteristika, umění a kultura, životní cyklus, ochrana přírody, společnost, komunikační technologie, cestování	**9.**

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

Na konci základního vzdělávání žák:

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby (aktivní užívání dvojjazyčného slovníku), metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

Na konci základního vzdělávání žák:

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém - vyhledá informace vhodné k řešení problému
- samostatně řeší problémy a problémové situace v cizojazyčném prostředí; volí vhodné způsoby řešení
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit - je schopen klást a zodpovídat otázky
- prostřednictvím jednoduchých rozhovorů dovede vyřešit problém i v cizojazyčném prostředí.

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v cizím jazyce
- je schopen vytvořit otázky v cizím jazyce
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně a přiměřeně na ně reaguje, zapojuje se do diskuse (je schopen vést jednoduchý rozhovor)
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

Na konci základního vzdělávání žák:

- účinně spolupracuje ve skupině, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- je schopen naslouchat druhým
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a kulturní
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj

5. Kompetence občanské

Na konci základního vzdělávání žák:

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy odlišných kultur
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace
- respektuje, chrání a ocení tradice a kulturní i historické dědictví odlišných kultur, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost

6. Kompetence pracovní

Na konci základního vzdělávání žák:

- používá účinně materiály, nástroje a vybavení (jazykové příručky, slovníky, výukové programy na PC, Internet)
- dodržuje vymezená pravidla
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace
Název předmětu: Matematika

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:
Matematika je pojímána především jako nástroj pro řešení praktických situací, se kterými se děti i dospělí setkávají v každodenním životě. Je z velké části postavena na manipulaci s didaktickým materiálem, který usnadňuje pochopení podstaty jevů. Empirická zkušenost předchází pojmy a definice. Ve výuce je prostor i pro kreativitu a rozvoj schopnosti řešit dosud neznámé úkoly, hledat cesty k řešení v situacích, kdy není dán přesný postup a v úvahu přichází i více řešení. Problémové úkoly pomáhají rozvíjet logické myšlení.

Časové vymezení předmětu: 23 hodin na 1. stupni, 16 hodin na 2. stupni
Týdenní dotace: 1. - 3. roč.: 5 hodin týdně, 4. – 9. ročník: 4 hodiny týdně

Organizační členění předmětu:
Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině (1. – 3. ročník, 4. – 5. ročník., 6. -9. ročník), a to dvakrát týdně jako dvouhodinový blok Montessori práce na plánech (kde je velký prostor pro individuální postup učivem) a v 1. – 3. ročníku 1 hod týdně jako Dílna veličin (kde je kladen důraz na nácvik dovedností a skupinovou práci).
Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, v přírodě, či na výstavách.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie
Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešeníproblémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	**Učivo**	**Ročník**
používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	přiřazování čísla k množství a množství k číslu v oboru do tisíce přiřazování čísla k množství a množství k číslu v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	čtení a zápis čísla v desítkové soustavě, porovnávání (>, <, =) v oboru do tisíce v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	číselná řada v oboru do tisíce v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5.
provádí zpaměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	sčítání a odčítání v oboru do sta násobení a dělení (malá násobilka) vlastnosti početních operací s přirozenými čísly písemné algoritmy početních operací sčítání, odčítání, násobení a dělení v oboru přirozených čísel	1. - 3. 4. - 5. 4. – 5.
zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	zaokrouhlování, odhady a kontrola výsledků v oboru přirozených čísel	4. - 5.
řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace popisuje jednoduché závislosti z praktického života	slovní úlohy závislosti a jejich vlastnosti	1. - 5. 1. – 3.

problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	logické problémy (číselné a obrázkové řady, magické čtverce, prostorová představivost)	4.-5
čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy vyhledává, sbírá a třídí data doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	diagramy, grafy, tabulky, jízdní řády	4.-5. 4.–5. 1.–3.
orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	hodiny ručičkové a digitální převody jednotek času	1.-3.
rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	základní útvary v rovině – lomená čára, přímka, polopřímka, úsečka, čtverec, kružnice, obdélník, trojúhelník, kruh, čtyřúhelník, mnohoúhelník základní útvary v prostoru – kvádr, krychle, jehlan, koule, kužel, válec čtverec, obdélník, trojúhelník, kružnice	1.-3. 4.-5.
porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky či lomené čáry sčítá a odčítá graficky úsečky	délka úsečky jednotky délky a jejich převody grafické sčítání a odčítání úseček	1.-3. 4.-5.
určí obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	obvod a obsah obrazce	3.–5. 4.-5.
rozezná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	osově souměrné útvary	4.-5.

sestrojí rovnoběžky a kolmice	vzájemná poloha dvou přímek v rovině	4.-5.
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	- využívá názorných obrázků a pomůcek k určování 1/2,1/4, 1/3, 1/5, 1/10 celku - celek, část, zlomek - polovina, čtvrtina, třetina, pětina, desetina	2. 3.
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	- znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou zlomkem - na příkladech z běžného života řeší a tvoří slovní úlohy k určování části celku z běžného života - slovní úlohy k určování poloviny, čtvrtiny, třetiny, pětiny, desetiny z celku	4. a 5.
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	- vysvětlí a znázorní vztah mezi celkem a jeho částí vyjádřenou desetinným číslem na příkladech z běžného života - přečte, zapíše, znázorní desetinná čísla v řádu desetin a setin na číselné ose, ve čtvercové síti nebo v kruhovém diagramu - přirozená čísla, celá čísla, desetinná čísla, - čtvercová síť, kruhový diagram, číselná osa - měna a uvádění ceny (v eurech)	4. a 5.
- porozumí významu znaku „-„ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	- znázorní na číselné ose, přečte, zapíše a porovná celá čísla v rozmezí – 100 až + 100 - číselná osa – kladná a záporná část - měření teploty, teploměr - vyjádření dlužné částky	4. a 5.
II. STUPEŇ		
- provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá ve výpočtech druhou mocninu a odmocninu -zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, účelně využívá kalkulátor -modeluje a řeší situace s	-používá všechna matematické operace, pamětné i písemné početní operace, slovní úlohy, dělitelnost přirozených čísel – prvočíslo, číslo složené, násobek, dělitel, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, kritéria dělitelnosti	6. a 7.

využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel -užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek – část (přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem) -řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; pracuje s měřítky map a plánů -řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek) -matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných; určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny, provádí rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním -formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav -analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel	-celá čísla – čísla navzájem opačná, číselná osa -desetinná čísla (čtení a psaní, porovnávání, číselná osa, matematické operace -zlomky (na číselné ose, matematické operace se zlomky, porovnávání, slovní úlohy) –rozvinutý zápis čísla v desítkové soustavě; převrácené číslo, smíšené číslo, složený zlomek -poměr – měřítko, úměra, trojčlenka -procenta – procento, promile; základ, procentová část, počet procent; jednoduché úrokování -mocniny a odmocniny – druhá mocnina a odmocnina -výrazy – číselný výraz a jeho hodnota; proměnná, výrazy s proměnnými, mnohočleny -rovnice – lineární rovnice, soustava dvou lineárních rovnic se dvěma neznámými	7. 8.
- určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti - vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem - matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů - vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data - porovnává soubory dat	-přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, -závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr -funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, lineární funkce	6.a 7. 8. a 9.
- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické	-rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, kružnice,	6. a 7.

vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů; využívá potřebnou matematickou symboliku - charakterizuje a třídí základní rovinné útvary - určuje velikost úhlu měřením a výpočtem - odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů - načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar - využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh - načrtne a sestrojí rovinné útvary - užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků	kruh, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník (lichoběžník, rovnoběžník), pravidelné mnohoúhelníky, vzájemná poloha přímek v rovině (typy úhlů), shodnost a podobnost (věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků) -metrické vlastnosti v rovině – druhy úhlů, vzdálenost boduod bodu, bodu od přímky a přímky od přímky, trojúhelníková nerovnost Konstrukce v osové souměrnosti, středové souměrnosti -krychle,kvádr vlastnosti síť, povrch, objem slovní úlohy) trojúhelníková nerovnost, Pythagorova věta, praktické využití Phytagorovi věty	
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti - odhaduje a vypočítá objem a povrch těles - načrtne a sestrojí sítě základních těles - načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině - analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného matematického aparátu	-prostorové útvary – rotační válec, jehlan, rotační kužel, koule, kolmý hranol -konstrukční úlohy – množiny všech bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice),	8.-9.
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá	-číselné a logické řady -číselné a obrázkové analogie -logické a netradiční slovní úlohy	6. -9.

různá řešení předkládaných -logické a netradiční geometrické

nebo zkoumaných situací řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí	úlohy	

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět, Člověk a svět práce
Název předmětu: Projektové vyučování

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Projektové vyučování je realizováno jako cyklus čtyř celoročních témat, která jsou společná pro všechny ročníky. Témata se v daném pořadí opakují stále dokola (čili žák pátého ročníku s odstupem a na vyšší úrovni absolvuje stejné téma, jako v ročníku prvním). Témata jsou následující:

- Člověk je tvor společenský (rodina, zájmová činnost, profese, charitativní a nezisková činnost, lidská práva, obchod a konzumní společnost, konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí, filosofie a náboženství)
- Země v našich rukou (Pardubicko, Česká republika, Evropa, Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Arktida a Antarktida)
- Hledáme své kořeny (historie od pravěku po současnost)
- Různé tváře přírody (biotopy ČR: louky, pole, pastviny, vodstvo, lesy, horské oblasti, lidská sídla; biomy světa: stepi, savany, plantáže, vodstvo, pralesy a tajgy, velehory, lidská sídla, extrémní oblasti)

Smyslem předmětu je vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti.

Časové vymezení předmětu: 20 hodin na 1. stupni ZŠ

Týdenní dotace: 1. - 3. ročník: 4 hodiny týdně (3 hod Člověk a jeho svět, 1 hod Člověk a svět práce),.4. – 5. ročník: 6 hod týdně (5 hod Člověk a jeho svět, 1 hod Člověk a svět práce)

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v blocích.

Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti

- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se

proti fyzickému i psychickému násilí

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy **Člověk a jeho svět**	**Učivo**	**Ročník**
Člověk je tvor společenský		
rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi rozlišuje jednotlivé etapy lidského života	rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny průběh lidského života	1.-5.
účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům rozlišuje základní rozdíly mezi jednotlivci, obhájí při	zájmová činnost, zájmové spolky mezilidské vztahy, komunikace	1.– 5.

konkrétních činnostech své názory, popřípadě připustí svůj omyl, dohodne se na společném postupu a řešení se spolužáky		
odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě uplatňuje základní pravidla účastníků silničního provozu - rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	profese, práce fyzická a duševní, zaměstnání stres a jeho rizika; situace hromadného ohrožení bezpečné chování v silničním provozu v roli chodce a cyklisty - uplatňuje bezpečné způsoby pohybu a chování v silničním provozu při cestě do školy a ze školy, charakterizuje nebezpečná místa - prokazuje v situaci dopravního hřiště bezpečné způsoby chování a jednání v roli cyklisty - uvede základní ochranné prvky v silniční dopravě v roli chodce a	1.-5.

	cyklisty, cíleně je používá - charakterizuje bezpečné a ohleduplné jednání v prostředcích hromadné přepravy a při akcích školy je uplatňuje - v modelových situacích (vycházka, výlet) vyhodnotí nebezpečná místa v silničním provozu a v hromadné dopravě a určuje vhodný způsob bezpečného chování - krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru - rizikové chování - bezpečnostní prvky - dopravní značky	
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista chápání dětí)	- dopravní situace s cyklistou a chodcem - pravidla silničního provozu	
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času	- určí vhodná místa pro hru a trávení volného času - uvede možná nebezpečí i způsoby, jak jim čelit - v modelových situacích ohrožení bezpečí (neznámá místa, setkání s neznámými lidmi, kontakt se zvířaty, práce s elektronickými médii atd.) označí možná nebezpečí a diskutuje o účinných způsobech ochrany - osobní bezpečí, bezpečné a rizikové prostředí, ohrožení - krizové situace – vhodná a nevhodná místa pro hru - bezpečné chování v rizikovém prostředí	

	- návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, - odmítání návykových látek - nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií - označování nebezpečných látek - šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích - stručně charakterizuje specifické přírodní jevy a z nich vyplývající rizika vzniku mimořádných událostí; v modelové situaci prokáže schopnost se účinně chránit - v modelových situacích ohrožení bezpečí v běžných situacích volí správné situace ochrany, přivolání pomoci i pomoci jiným - uvede přírodní jevy i jiné situace, které mohou ohrozit lidské zdraví a životy, vymezí (vybere z příkladů) vhodný způsob ochrany - v modelových situacích prokáže schopnost vhodně reagovat na pokyny dospělých a jednat v souladu s pravidly ochrany - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence vzniku požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém	
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	- ví, kdy použít čísla tísňového volání 112, 150, 155 a 158 - v modelové situaci použije správný způsob komunikace s operátory tísňové linky	

	- dokáže použít krizovou linku a nezneužívá ji - čísla tísňového volání - správný způsob volání na tísňovou linku	
vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě) uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	charitativní a nezisková činnost, pomoc nemocným, sociálně slabým krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání atd.), brutalita a jiné formy násilí v médiích, služby odborné pomoci prevence zdraví odmítání návykových látek, hrací automaty a počítače	1.-5.
rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už tolerovat nemohou a která porušují základní lidská práva nebo demokratické principy	vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, principy demokracie základní lidská práva a práva dítěte, práva a povinnosti žáků školy, protiprávní jednání, právní ochrana občanů a majetku, soukromého vlastnictví, duševních hodnot politické strany	1.-5.
orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích - odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, - vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	obchod, firmy vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; peníze problémy konzumní společnosti - pozná české mince a bankovky - uvede příklad využití platební karty - odhadne cenu základních potravin a celkovou cenu nákupu - zkontroluje, kolik peněz je vráceno při placení - vlastními slovy vyjádří, co znamená, že je banka správce	1.-5.

	peněz - porovná svá přání a potřeby se svými finančními možnostmi - sestaví jednoduchý osobní rozpočet - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy větší než výdaje - objasní, jak řešit situaci, kdy jsou příjmy menší než výdaje - na příkladech objasní rizika půjčování peněz - právo a spravedlnost (korupce), - reklamace - rozpočet, příjmy a výdaje domácnosti; - hotovostní a bezhotovostní forma peněz, - způsoby placení; - banka jako správce peněz, úspory, - půjčky - uvede příklady základních příjmů a výdajů domácnosti - na příkladu vysvětlí, jak reklamovat zboží	
poukáže v nejbližším společenském a přírodním prostředí na změny a některé problémy a navrhne možnosti zlepšení životního prostředí obce (města)	konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí globální problémy reklamní vlivy	1.-5.
	filosofie a náboženství podoby a projevy kultury, kulturní instituce, masová kultura a subkultura	1.-5.
Země v našich rukou		
vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu,	domov – prostředí domova, orientace v místě bydliště škola – prostředí školy, činnosti ve škole, okolí školy, bezpečná cesta do školy obec (město), místní krajina – její části, poloha v krajině, minulost a současnost obce (města),	1.-5.

interpretuje některé pověsti nebo báje spjaté s místem, v němž žije začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě) rozliší přírodní a umělé prvky v okolní krajině a vyjádří různými způsoby její estetické hodnoty a rozmanitost	význačné budovy, dopravní síť okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, rozšíření půd, rostlinstva a živočichů, vliv krajiny na život lidí, působení lidí na krajinu a životní prostředí, orientační body a linie, světové strany	
určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě rozlišuje mezi náčrty, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	Česká republika regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR, surovinové zdroje, výroba, služby a obchod naše vlast – domov, krajina, národ, základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva, státní symboly	1.-5.
zprostředkuje ostatním zkušenosti, zážitky a zajímavosti z vlastních cest a porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách,	Evropa a svět – kontinenty, evropské státy, EU, cestování mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky	1.-5.

vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam z hlediska přírodního, historického, politického, správního a vlastnického		
Hledáme své kořeny		
pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	orientace v čase a časový řád – určování času, čas jako fyzikální veličina, kalendáře, režim dne, roční období	1.-5.
uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	dějiny jako časový sled událostí, letopočet, generace současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života, bydlení, předměty denní potřeby	1.-5.
rozeznává současné a minulé a orientuje se v hlavních reáliích minulosti a současnosti naší vlasti s využitím regionálních specifik srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti využívá archivů, knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti; zdůvodní základní význam chráněných částí přírody, nemovitých i movitých kulturních památek	současnost a minulost naší vlasti regionální památky – péče o památky, lidé a obory zkoumající minulost báje, mýty, pověsti – minulost kraje a předků, domov, vlast, rodný kraj	1.-5.
objasní historické důvody pro	státní svátky a významné dny	1.-5.

zařazení státních svátků a významných dnů		
Různé tváře přírody		
vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změří základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	Vesmír a Země – sluneční soustava, den a noc, roční období voda a vzduch – výskyt, vlastnosti a formy vody, oběh vody v přírodě, vlastnosti, složení, proudění vzduchu, význam pro život látky a jejich vlastnosti – třídění látek, změny látek a skupenství, vlastnosti, porovnávání látek a měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	1.-5.
zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy a nachází shody a rozdíly v přizpůsobení organismů prostředí roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází	Biotopy: louka, pole, pastvina, vodstvo ČR, lesy, horské oblasti biomy: stepi, savany, plantáže, vodstvo světa, pralesy a tajgy, velehory	1.-5.

souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat		
využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku orientuje se ve vývoji dítěte před jeho narozením - rozpozná život ohrožující zranění	lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce péče o zdraví, zdravá výživa – denní režim, pitný režim, pohybový režim, zdravá strava; nemoc, drobné úrazy a poranění, první pomoc, úrazová zábrana; hygiena základy sexuální výchovy biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu) - charakterizuje na příkladech rozdíly mezi drobným, závažným a život ohrožujícím zraněním - v modelové situaci určí život ohrožující zranění	1.-5.

Očekáváné výstupy **Člověk a svět práce**	**Učivo**	**Ročník**
Žák: - vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	stříhání, lepení, vázání a další jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce vlastnosti různého materiálu	1.-3.

- pracuje podle slovního návodu a předlohy - vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	přírodniny, modelovací hmota, papír a karton, textil, drát, fólie aj.)	
- volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu - udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	pracovní pomůcky a nástroje – funkce a využití lidové zvyky, tradice, řemesla	4.-5.
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi	montáž a demontáž stavebnice (plošné, prostorové, konstrukční), sestavování modelů	1. –3.
- pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem	4.-5.
- provádí pozorování přírody, zaznamená a zhodnotí výsledky pozorování - pečuje o nenáročné rostliny	základní podmínky pro pěstování rostlin, půda a její zpracování, výživa rostlin, osivo	1.-3.
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, samostatně vede pěstitelské pokusy a pozorování - ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny - volí podle druhu	pěstování rostlin ze semen v místnosti, na zahradě (okrasné rostliny, léčivky, koření, zelenina aj.)	4.-5.

pěstitelských činností správné pomůcky, nástroje a náčiní - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu	rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie bezpečnost práce a první pomoc při úrazu	
- připraví tabuli pro jednoduché stolování a chová se vhodně při stolování - orientuje se v základním vybavení kuchyně - připraví samostatně jednoduchý pokrm - dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování - udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje základy hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni	jednoduchá úprava stolu, pravidla správného stolování základní vybavení kuchyně technika v kuchyni – historie a význam výběr, nákup a skladování potravin příprava pokrmu pravidla správného stolování a společenského chování základy hygieny a bezpečnosti práce, první pomoc i při úrazu v kuchyni	1.-3. 4.-5.

Vzdělávací oblast: Umění a kultura
Název předmětu: Umění a kultura

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Cílem předmětu Umění a kultura je jednak rozvoj schopnosti vnímat umění v kontextu doby, uměleckého stylu či prostředí, odkud pramení a jednak jako výrazový prostředek, jehož prostřednictvím můžeme komunikovat. To je v rámci výuky podpořeno rozvojem tvůrčích dovedností žáků.

Vyučovací blok sestává ze složky hudební, výtvarné a příležitostně dramatické, divadelní či filmové. Má vždy část teoretickou (kontext) a praktickou (vlastní tvůrčí činnost).

Tematické členění odráží témata projektového vyučování (střídá se vývoj umění a kultury od pravěku po současnost s uměním a kulturou vázanou na různé oblasti).

Časové vymezení předmětu: 12 hodin na 1. stupni, 10 hodin na 2. stupni

Týdenní dotace: 1. - 3. roč.: 2 hodiny týdně, 4. - 7. roč.: 3 hodiny týdně, 8. – 9. ročník 2 hodiny týdně

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, a to jako dvouhodinový blok ve skupině 1. – 3. ročník a jako tříhodinový blok ve skupině 4. – 7. ročník. Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

Výchovné a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a

empirické postupy

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně sezapojuje do kulturního dění
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní

povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy **Hudební výchova**	**Učivo**	**Ročník**
Rytmizuje a melodizuje jednoduché texty, improvizuje v rámci nejjednodušších hudebních forem	Rytmizace a melodizace jednoduchých textů, improvizace v rámci nejjednodušších hudebních forem	1.-3.
Využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	hra na hudební nástroje – reprodukce motivů, témat, jednoduchých skladbiček pomocí jednoduchých hudebních nástrojů z Orffova instrumentáře, zobcových fléten, keyboardů apod.	1.-3.
Reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	pohybové vyjádření hudby a reakce na změny v proudu znějící hudby – pantomima a pohybová improvizace s využitím tanečních kroků taktování, pohybový doprovod znějící hudby – dvoudobý, třídobý a čtyřdobý takt, taneční hry se zpěvem, jednoduché lidové tance záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně	1.-3.
Rozpozná některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	hudba vokální, instrumentální, vokálně instrumentální, lidský hlas a hudební nástroj	1.-3.
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase	pěvecký a mluvní projev – pěvecké dovednosti (dýchání, výslovnost, nasazení a tvorba tónu, dynamicky odlišený zpěv),	1.-3.

	hlasová hygiena, rozšiřování hlasového rozsahu	
Rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	kvality tónů – délka, síla, barva, výška vztahy mezi tóny – souzvuk, akord	1.-3.
Zpívá na základě svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase či dvojhlase v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	hudební rytmus – realizace písní ve 2/4, 3/4 a 4/4 taktu dvojhlas a vícehlas – prodleva, kánon, lidový dvojhlas apod.	4.-5.
Realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	záznam vokální hudby – zachycení melodie písně pomocí jednoduchého grafického vyjádření (např. linky), nota jako grafický znak pro tón, zápis rytmu jednoduché písně, notový zápis jako opora při realizaci písně	4.-5.
Využívá na základě svých hudebních schopností a dovedností jednoduché popřípadě složitější hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	záznam instrumentální melodie – čtení a zápis rytmického schématu jednoduchého motivu či tématu instrumentální skladby	4.-5.
Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	hudební styly a žánry – hudba taneční, pochodová, ukolébavka apod. hudební formy – malá písňová forma, velká písňová forma, rondo, variace interpretace hudby – slovní vyjádření (jaká je to hudba a proč je taková)	4.-5.
Vytváří v rámci svých individuálních dispozic jednoduché předehry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	intonace, vokální improvizace - diatonické postupy v durových a mollových tóninách (V., III. a I. stupeň, volné nástupy VIII. A spodního V. stupně apod.), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď apod.) rytmizace, melodizace a stylizace, hudební improvizace – tvorba předeher, meziher a doher s využitím tónového materiálu	4.-5.

	písně, hudební doprovod (akcentace těžké doby v rytmickém doprovodu, ostinato, prodleva), hudební hry (ozvěna, otázka – odpověď), jednodílná písňová forma (a – b)	
Rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků, upozorní na metrorytmické, tempové, dynamické i zřetelné harmonické změny	hudební výrazové prostředky a hudební prvky s výrazným sémantickým nábojem – rytmus, melodie, harmonie, barva, kontrast a gradace, pohyb melodie (melodie vzestupná a sestupná), zvukomalba, metrické, rytmické, dynamické, harmonické změny v hudebním proudu	4.-5.
Ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	ztvárnění hudby pohybem s využitím tanečních kroků, pohybové improvizace	4.-5.
II. STUPEŇ		
- využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách - uplatňuje získané pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při mluvním projevu v běžném životě; zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase, dokáže ocenit kvalitní vokální projev druhého	-**pěvecký a mluvní projev** – rozšiřování hlasového rozsahu, hlasová hygiena, hlasová nedostatečnost a některé způsoby její nápravy, mutace, vícehlasý a jednohlasý zpěv, deklamace, techniky vokálního projevu (scat, falzet apod.), jejich individuální využití při zpěvu i při společných vokálně instrumentálních aktivitách -**intonace a vokální improvizace** – diatonické postupy v durových a mollových tóninách, improvizace jednoduchých hudebních forem -**hudební rytmus** – odhalování vzájemných souvislostí rytmu řeči a hudby, využívání rytmických zákonitostí při vokálním projevu -**orientace v notovém záznamu vokální skladby** – notový zápis jako opora při realizaci písně či složitější vokální nebo vokálně	6.–9.

- reprodukuje na základě svých individuálních hudebních schopností a dovedností různé motivy, témata i části skladeb, vytváří a volí jednoduché doprovody, provádí jednoduché hudební improvizace - realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností písně a skladby různých stylů a žánrů - rozpozná některé z tanců různých stylových období, zvolí vhodný typ hudebně pohybových prvků k	instrumentální skladby -**rozvoj hudebního sluchu a hudební představivosti** – reprodukce tónů, převádění melodií z nezpěvné do zpěvné polohy, zachycování rytmu popřípadě i melodie zpívané (hrané) písně pomocí grafického (notového) záznamu -reflexe vokálního projevu – vlastní vokální projev a vokální projev ostatních, hledání možností nápravy hlasové nedostatečnosti (transpozice melodie, využití jiné hudební činnosti) -**hra na hudební nástroje** – nástrojová reprodukce melodií (motivků, témat, písní, jednoduchých skladeb), hra a tvorba doprovodů s využitím nástrojů Orffova instrumentáře, keyboardů a počítače, nástrojová improvizace (jednoduché hudební formy) -**záznam hudby** – noty, notační programy (např. Capella, Finale, Sibelius) a další způsoby záznamu hudby -vyjadřování hudebních i nehudebních představ a myšlenek pomocí hudebního nástroje – představy rytmické, melodické, tempové, dynamické, formální -**tvorba doprovodů** pro hudebně dramatické projevy -pohybový doprovod znějící hudby	

poslouchané hudbě a na základě individuálních hudebních schopností a pohybové vyspělosti předvede jednoduchou pohybovou vazbu - orientuje se v proudu znějící hudby, vnímá užité hudebně výrazové prostředky a charakteristické sémantické prvky, chápe jejich význam v hudbě a na základě toho přistupuje k hudebnímu dílu jako k logicky utvářenému celku - zařadí na základě individuálních schopností a získaných vědomostí slyšenou hudbu do stylového období a porovnává ji z hlediska její slohové a stylové příslušnosti s dalšími skladbami - vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění	– taktování, taneční kroky, vlastní pohybové ztvárnění -**pohybové vyjádření hudby v návaznosti na sémantiku** hudebního díla – pantomima, improvizace -**pohybové reakce na změny** v proudu znějící hudby – tempové, dynamické, rytmicko-metrické, harmonické -**orientace v prostoru** – rozvoj pohybové paměti, reprodukce pohybů prováděných při tanci či pohybových hrách -orientace v hudebním prostoru a **analýza hudební skladby** – postihování hudebně výrazových prostředků, významné sémantické prvky užité ve skladbě (zvukomalba, dušemalba, pohyb melodie, pravidelnost a nepravidelnost hudební formy) a jejich význam pro pochopení hudebního díla -**hudební dílo a jeho autor** – hudební skladba v kontextu s jinými hudebními i nehudebními díly, dobou vzniku, životem autora, vlastními zkušenostmi (inspirace, epigonství, kýč, módnost a modernost, stylová provázanost) -**hudební styly a žánry** – chápání jejich funkcí vzhledem k životu jedince i společnosti, kulturním tradicím a zvykům	

	-**interpretace znějící hudby** – slovní charakterizování hudebního díla (slohové a stylové zařazení apod.), vytváření vlastní soudů a preferencí	

Očekáváné výstupy **Výtvarná výchova**	**Učivo**	**Ročník**
rozpoznává a pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření (linie, tvary, objemy, barvy, objekty); porovnává je a třídí na základě odlišností vycházejících z jeho zkušeností, vjemů, zážitků a představ v tvorbě projevuje své vlastní životní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace při vlastních tvůrčích činnostech pojmenovává prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)	prvky vizuálně obrazného vyjádření – linie, tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury – jejich jednoduché vztahy (podobnost, kontrast, rytmus), jejich kombinace a proměny v ploše, objemu a prostoru	1.-3.
vyjadřuje rozdíly při vnímání události různými smysly a pro jejich vizuálně obrazné vyjádření volí vhodné prostředky nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základě vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě	přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založené na smyslovém vnímání) reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly -– vizuálně obrazná vyjádření podnětů hmatových, sluchových, pohybových, čichových, chuťových a vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly	1.-3.

interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností	proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vlastních vizuálně obrazných vyjádření i děl výtvarného umění	1.-3.
na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby	1.-3.
užívá a kombinuje prvky vizuálně obrazného vyjádření ve vztahu k celku: v plošném vyjádření linie a barevné plochy; v objemovém vyjádření modelování a skulpturální postup; v prostorovém vyjádření uspořádání prvků ve vztahu k vlastnímu tělu i jako nezávislý model	uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení ve statickém a dynamickém vyjádření	4.-5.
při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se vědomě zaměřuje na projevení vlastních životních zkušeností i na tvorbu vyjádření, která mají komunikační účinky pro jeho nejbližší sociální vztahy	smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama typy vizuálně obrazných vyjádření jejich rozlišení, výběr a uplatnění hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama	4.-5.
osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky (včetně prostředků a postupů současného výtvarného umění)	osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování; odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých) v rámci skupin, v nichž se dítě pohybuje; jejich porovnávání s vlastní interpretací	4.-5.

porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace		
nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, rodinnými příslušníky a v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (ve škole i mimo školu); vysvětlování výsledků tvorby podle svých schopností a zaměření	4.-5.
II. STUPEŇ		
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší **škálu prvků** vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů; - tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; -nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	- žák vnímá, rozlišuje a pracuje s – liniemi, tvary, objemy, světlostními a barevnými kvalitami, texturami; - žák vnímá, rozlišuje a zachází se vztahy a uspořádáním prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně ztvárněném díle	6.–7.
	-uspořádává objekty do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjadřuje vztahy, pohybu a proměny uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamické díle	6.-7.
- užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností	-**uvědomuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vnímá a uplatňuje i	6.-7.

získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	mimovizuální podněty při vlastní tvorbě; reflektuje ostatní umělecké druhy (hudební, dramatické)	
		8.-9.
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě **užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích** – počítačová grafika, fotografie, video, animace	- reflektuje smyslové účinky vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě	
		6.-7.
- **vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá**; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou	-využívá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipuluje s objekty, pohybem těla a jeho umístěním v prostoru, - - užívá akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn -typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry	
		8.-9.
-rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké v něm vyvolává pocity, **nálady a dojem**; vnímá **symbolickou rovinu** díla a komunikuje celkový dojem s ostatními	- rozlišuje přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); - reflektuje a vědomě uplatňuje	
- interpretuje umělecká	- **zaujímá osobní postoj v komunikaci** – umí sdělit, jak k	8.-9.

vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivněno místem a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským postavením a dosavadní zkušeností - **ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích**; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování - **umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; -vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace -proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti	8.-9.
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší **škálu prvků** vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů; - tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; -nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	- žák vnímá, rozlišuje a pracuje s – liniemi, tvary, objemy, světlostními a barevnými kvalitami, texturami; - žák vnímá, rozlišuje a zachází se vztahy a uspořádáním prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně ztvárněném díle -uspořádává objekty do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjadřuje vztahy, pohybu a proměny uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový	6.–7. 6.-7.

	průběh) ve statickém i dynamické díle	
- užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	-**uvědomuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vnímá a uplatňuje i mimovizuální podněty při vlastní tvorbě; reflektuje ostatní umělecké druhy (hudební, dramatické)	6.-7.
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě **užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích** – počítačová grafika, fotografie, video, animace	- reflektuje smyslové účinky vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě	8.-9.
- **vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá**; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou	-využívá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipuluje s objekty, pohybem těla a jeho umístěním v prostoru, - - užívá akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn -typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry	6.-7.
-rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké v něm vyvolává pocity,	- rozlišuje přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko	8.-9.

nálady a dojem; vnímá **symbolickou rovinu** díla a komunikuje celkový dojem s ostatními - interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků - porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivněno místem a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským postavením a dosavadní zkušeností - **ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích**; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); - reflektuje a vědomě uplatňuje - **zaujímá osobní postoj v komunikaci** – umí sdělit, jak k němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování - **umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; -vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace -proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti	8.-9. 8.-9.
- vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší **škálu prvků** vizuálně ztvárněného díla a jejich vztahů; - tyto prvky uplatňuje pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; -nakládá s různými vlastnostmi prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků	- žák vnímá, rozlišuje a pracuje s – liniemi, tvary, objemy, světlostními a barevnými kvalitami, texturami; - žák vnímá, rozlišuje a zachází se vztahy a uspořádáním prvků v ploše, objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně ztvárněném díle	6.–7. 6.-7.

	-uspořádává objekty do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu – vyjadřuje vztahy, pohybu a proměny uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamické díle	
- užívá vizuálně ztvárněná díla k zaznamenání pozorovaných zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie	-**uvědomuje si vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vnímá a uplatňuje i mimovizuální podněty při vlastní tvorbě; reflektuje ostatní umělecké druhy (hudební, dramatické)	6.-7.
- užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě **užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích** – počítačová grafika, fotografie, video, animace	- reflektuje smyslové účinky vizuálně ztvárněných děl – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě	8.-9.
- **vyjadřuje sám sebe skrze různé prostředky, které si sám vybírá**; výsledek porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existující tvorbou	-využívá prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností –manipuluje s objekty, pohybem těla a jeho umístěním v prostoru, - - užívá akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru, celku vizuálně ztvárněného díla a vyjádření proměn -typy vizuálně ztvárněných děl – hračky, objekty, ilustrace textů, volná malba, skulptura, plastika, animovaný film, comics, fotografie, elektronický obraz, reklama, vizualizované dramatické akce, komunikační	6.-7.

	grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvůrčí záměry	8.-9.
-rozlišuje, jak působí vizuálně ztvárněné dílo na jeho smysly, jaké v něm vyvolává pocity, **nálady a dojem**; vnímá **symbolickou rovinu** díla a komunikuje celkový dojem s ostatními	- rozlišuje přístupy k vizuálně ztvárněnému dílu – hledisko jejich vnímání (vizuální, haptické, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionálně konstruktivní, expresivní); - reflektuje a vědomě uplatňuje	
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků	- **zaujímá osobní postoj v komunikaci** – umí sdělit, jak k němu došel; diskuse nad důvody vzniku odlišných podob vizuálně ztvárněných děl (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnávání, jejich zdůvodňování	8.-9.
- porovnává na konkrétních příkladech různé podoby vizuálně ztvárněných děl; vysvětluje své postoje k nim s vědomím toho, že jeho hodnocení je ovlivněno místem a dobou, ve které žije, svým věkem, společenským postavením a dosavadní zkušeností - **ověřuje to, jak dílo na jedince působí v sociálních vztazích**; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci	- **umí pojmenovat, co sdělují vizuálně ztvárněná díla** – utváření a uplatnění komunikačního obsahu; -vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora; prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace -proměny komunikačního obsahu – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti	8.-9.

Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví
Název předmětu: Tělesná výchova

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Tělesná výchova vede žáky především ke zdravému životnímu stylu. Základem je tedy samozřejmě přivést žáky k pohybu (příp. i sportu), dodat jim chuť se hýbat, předat jim nadšení z pohybu, podporovat v nich odvahu k různým druhům pohybových činností (i netradičním)… Kromě toho jim tělesná výchova zprostředkovává i informace o zdravém stravování (vzhledem k pohybu a sportu), učí je správné osobní hygieně, a neopomíjí ani zdravé spánkové návky, protože to všechno se zdravým pohybem (a tedy i životním stylem) úzce souvisí. Tělesné pohybové aktivity vedou k všestrannému rozvoji žáka, nejen ke zvýšení jeho pohybových schopností a dovedností, ale i k posílení jeho charakterových vlastností (zodpovědnost, spolupráce, vytrvalost, odvaha). Pohybové aktivity vedou ke zlepšování tělesné zdatnosti a ke správnému držení těla a celkové pohodě (fyzické i psychické). Základní hry a herní techniky zvyšují u žáků nejen pohybové schopnosti, ale také rozvíjejí jejich prostorovou orientaci a schopnost rychlého rozhodování.

Časové vymezení předmětu: 10 hodin na 1. stupni, 10 hodin na 2. stupni,
Týdenní dotace: 1. - 6. roč.: 2 hodiny týdně, 7. – 9. ročník 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině, a to jako dvouhodinový blok ve skupině 1. – 3. ročník, 4. – 6. ročník a 7. – 9. ročník.

Výuka většinou probíhá v tělocvičně, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na školních výletech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Výchovné a vzdělávací strategie
Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- Vést žáky k tomu, aby rozuměli obecné terminologii z oblasti tělovýchovy a aby ji aktivně využívali,
- vést žáky k pochopení souvislostí mezi pohybovou aktivitou a psychickou pohodou

2. Kompetence k řešení problémů

- Vést žáky k uvážlivému vyhodnocení svých možností i možností okolí
- vést žáky k uvážlivému chování, kritickému zvažování problému či úkolu,
- vést k samostatnému řešení problémů, k výběru vhodného způsobu řešení,
- vést žáky k uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí a za výsledky svých činů.

3. Kompetence komunikativní

- Vést žáky k vyslechnutí druhých lidí, k porozumění pokynů a vhodné reakci na ně,
- vést k porozumění různých typů mimoslovní komunikace i k aktivnímu používání neverbální komunikace,
- umožnit svobodně vlastní pohybový projev.

4. Kompetence sociální a personální

- Vést k účinné spolupráci ve skupině, podílení se společně s ostatními na tvorbě pravidel při týmových hrách,
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá,
- podporovat sebedůvěru žáků a jejich samostatný rozvoj v oblasti pohybu a sportu.

5. Kompetence občanské

- Vést k respektování, ctění a ochraně našich sportovních tradic,
- aktivně se zapojovat do kulturního dění a sportovních aktivit.

6. Kompetence pracovní

- Vést k bezpečnému používání sportovního vybavení, nářadí a náčiní, k dodržování vymezených pravidel
- vést při pohybu a sportu k ochraně svého zdraví i zdraví druhých,
- vést k využití znalostí a získaných zkušeností k zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, popřípadě k rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	**Učivo**	**Ročník**
spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	význam pohybu pro zdraví – pohybový režim žáků, délka aintenzita pohybu příprava organismu – příprava před pohybovou činností, uklidnění po zátěži, napínací a protahovací cvičení zdravotně zaměřené činnosti – správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití	1.-3.
zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	rozvoj různých forem rychlosti, vytrvalosti, síly, pohyblivosti, koordinace pohybu základy gymnastiky – průpravná cvičení, akrobacie, cvičení s náčiním a na nářadí odpovídající velikosti a hmotnosti	

	rytmické a kondiční formy cvičení pro děti – kondiční cvičení s hudbou nebo rytmickým doprovodem, základy estetického pohybu, vyjádření melodie a rytmu pohybem, jednoduché tance	
spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity; využití hraček a netradičního náčiní při cvičení; pohybová tvořivost	
uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	bezpečnost při pohybových činnostech – organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, bezpečná příprava a ukládání nářadí, náčiní a pomůcek, první pomoc v podmínkách TV	
reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	smluvené povely, gesta a signály	
podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	průpravné úpoly – přetahy a přetlaky základy atletiky – rychlý běh, motivovaný vytrvalý běh, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem základy sportovních her – manipulace s míčem, pálkou či jiným herním náčiním odpovídající velikosti a hmotnosti, herní činnosti jednotlivce, spolupráce ve hře, průpravné hry, utkání podle zjednodušených pravidel minisportů další možné pohybové činnosti podle příležitostí (vhodné počasí atp.): turistika a pobyt v přírodě – přesun do terénu a chování v dopravních prostředcích při přesunu, chůze v terénu,	4.-5.

	táboření, ochrana přírody rekreační sporty - plavání, horolezení, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh a další (podle možností) v zimním období – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích a bruslích (podle možností)	
uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	hygiena při TV – hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity	
jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	zásady jednání a chování – fair play, olympijské ideály a symboly pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží	
užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	komunikace v TV – základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály	
zorganizuje nenáročné pohybové činnosti a soutěže na úrovni třídy změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	organizace při TV – základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí měření a posuzování pohybových dovedností – měření výkonů, základní pohybové testy	
orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách	zdroje informací o pohybových činnostech	
II. STUPEŇ		
aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně a	význam pohybu pro zdraví – rekreační x výkonnostní sport zdravotně orientovaná zdatnost prevence a korekce	6.–9.

s konkrétním účelem usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti samostatně se připraví před pohybovou činností a ukončí ji ve shodě s hlavní činností - zatěžovanými svaly odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se sportovní etikou a zdravím uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možná nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost	jednostranného zatížení a svalových dysbalancí - průpravná, kompenzační, vyrovnávací, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech - první pomoc nejen při TV a sportu improvizované ošetření poranění a odsun raněného	
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech - posoudí provedení osvojované pohybové činnosti, označí zjevné nedostatky a jejich možné příčiny	pohybové hry – s různým zaměřením; netradiční pohybové hry a aktivity gymnastika – akrobacie, přeskoky, cvičení s náčiním a na nářadí atletika – rychlý běh, vytrvalý běh v terénu, skok do dálky nebo do výšky, hod míčkem nebo granátem sportovní hry – *fotbal, florbal, házená, basketbal* - herní činnosti jednotlivce, herní kombinace, utkání podle pravidel žákovské kategorie využití netradičních pomůcek při cvičení turistika a pobyt v přírodě – příprava turistické akce, přesun do terénu a uplatňování pravidel bezpečnosti silničního provozu, chůze se zátěží i v mírně náročném terénu, táboření, ochrana přírody, základy orientačního běhu, dokumentace z turistické akce; přežití v přírodě, orientace, ukrytí, nouzový přístřešek, zajištění vody, potravy, tepla rekreační sporty - plavání, horolezení, cykloturistika, vodní turistika, orientační běh a další	6.–9.

	(podle možností) v zimním období – hry na sněhu a na ledě, základní techniky pohybu na lyžích (sjezdových i běžeckých), popřípadě snowboardu a bruslích (podle možností)	
užívá osvojované názvosloví na úrovni cvičence naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlavní, ochranu přírody při sportu dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji sleduje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnotí zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce na úrovni školy; spolurozhoduje osvojované hry a soutěže	komunikace v TV – tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály, gesta, vzájemná komunikace a spolupráce při osvojovaných pohybových činnostech historie a současnost sportu – významné soutěže a sportovci, olympismus – olympijská charta pravidla osvojovaných pohybových činností – her, závodů, soutěží zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech měření výkonů a posuzování pohybových dovedností – měření, evidence, vyhodnocování	6.–9.
VÝCHOVA KE ZDRAVÍ		
- respektuje přijatá pravidla soužití mezi **spolužáky i jinými** vrstevníky **a** přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě**)** - vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví - vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních	-vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství -vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina, obec, spolek -dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny -sexuální dospívání a reprodukční zdraví – **zdraví reprodukční soustavy, sexualita jako součást formování osobnosti, zdrženlivost,** předčasná sexuální zkušenost**;, promiskuita; problémy** těhotenství a rodičovství mladistvých; poruchy	8.–9.

lidských potřeb a hodnotou zdraví - posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví - usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví - vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí - dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky - uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc - projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce - samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím - **respektuje** změny v období dospívání**, vhodně na ně**	pohlavní identity -výživa a zdraví – zásady zdravého stravování, **pitný režim**, vliv životních podmínek a způsobu stravování na zdraví; poruchy příjmu potravy **-vlivy vnějšího a vnitřního prostředí na zdraví – kvalita ovzduší a vody, hluk, osvětlení, teplota** -tělesná a duševní hygiena**, denní režim** – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, **denní režim, vyváženost pracovních a odpočinkových aktivit,** význam pohybu pro zdraví, **pohybový režim** -ochrana před přenosnými chorobami , -základní **cesty přenosu nákaz a jejich prevence, nákazy respirační, přenosné potravou, získané v přírodě, přenosné krví a sexuálním kontaktem, přenosné bodnutím hmyzu a stykem se zvířaty** **-ochrana před chronickými nepřenosnými chorobami** a před úrazy – **prevence kardiovaskulárních a metabolických onemocnění**; preventivní a**léčebná** péče; odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě), **základy první pomoci** -stres a jeho vztah ke zdraví – kompenzační, relaxační a regenerační techniky k překonávání únavy, stresových reakcí a k posilování duševní odolnosti -auto-destruktivní závislosti - **psychická onemocnění, násilí mířené proti sobě samému, rizikové chování (alkohol, aktivní a pasivní kouření, zbraně,**	

reaguje; a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví - **respektuje význam sexuality** v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a **pozitivními** životními cíli**; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního** chování **-uvádí** do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým - vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi - projevuje odpovědné chování v **rizikových** situacích **silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím** ohrožení zdraví, **a osobního bezpečí;** v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc - **uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí**	**nebezpečné** látky (**předměty, nebezpečný internet), násilné chování, těžké životní situace a jejich zvládání**, trestná činnost, dopink ve sportu) -skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí; formy sexuálního zneužívání dětí; **kriminalita mládeže;** komunikace se službami odborné pomoci -bezpečné chování **a komunikace** – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, **bezpečný** pohyb v rizikovém prostředí, **nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií, sebeochrana a vzájemná pomoc** v **rizikových** situacích **a v situacích ohrožení** -dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví – bezpečné prostředí ve škole, ochrana zdraví při různých činnostech, bezpečnost v dopravě, **rizika silniční a železniční dopravy, vztahy mezi účastníky silničního provozu vč. zvládání agresivity, postup v případě dopravní nehody (tísňové volání, zajištění bezpečnosti)** -manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt -ochrana člověka za mimořádných událostí – **klasifikace mimořádných událostí, varovný signál a jiné způsoby varování, základní úkoly ochrany obyvatelstva, evakuace, činnost po mimořádné události, prevence vzniku mimořádných událostí** -celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie	

	-podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, působení na změnu kvality prostředí a chování jedince, odpovědnost jedince za zdraví, **podpora zdravého životního stylu, programy podpory zdraví** -sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztah k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí, **utváření vědomí vlastní identity** -seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací; stanovení osobních cílů a postupných kroků k jejich dosažení; **zaujímání hodnotových postojů a rozhodovacích dovedností pro řešení problémů v mezilidských vztazích; pomáhající a prosociální chování** -psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech -mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých, přijímání názoru druhého, empatie; chování podporující dobré vztahy, aktivní naslouchání, dialog, efektivní a asertivní komunikace a kooperace v různých situacích, **dopad vlastního jednání a chování**	

Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie
Název předmětu: Informatika

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Základy bezpečné práce s počítačem, jak z pohledu ochrany počítače samotného (správné zapnutí, vypnutí, ochrana před viry atd.), tak z pohledu ochrany osobních dat a respektování autorských práv.

Základy práce s běžným softwarem (práce s dokumenty, texty, obrázky, internetem, e-mailem, ovládání programů).

Časové vymezení předmětu: 1 hodina na 1. stupni ZŠ, 2 hodiny na 2. stupni ZŠ
Týdenní dotace: 5. – 7. ročník po jedné hodině týdně

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka probíhá v 5. – 7. ročníku 1 hod týdně, obvykle ve třídě (vybavené výpočetní technikou), výjimečně na exkurzi.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vedeme žáky k tomu, aby při práci s počítačem plánovali a volili vhodné metody a strategie
- vedeme žáky k tomu, aby vyhledané informace ověřovali, kriticky hodnotili, třídili a pochopili v potřebném kontextu, aby je dokázali využít i v budoucnosti
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali výpočetní techniku využívat účelně
- vedeme žáky k tomu, aby dokázali kriticky zhodnotit výsledky svého učení, diskutovat o nich a vyvodit závěry pro další práci

2. Kompetence k řešení problémů

- vedeme žáky k tomu, aby při chybových hlášeních počítače rozpoznali a pochopili problém a s pomocí vlastního úsudku a zkušeností volili přiměřené řešení
- vedeme žáky k tomu, aby hledali různé varianty práce zejména při přechodu mezi různými druhy textových a grafických editorů
- vedeme žáky k tomu, aby při zpracování dat dokázali kombinovat funkce různých textových a grafických editorů či aplikací

3. Kompetence komunikativní

- vedeme žáky k tomu, aby porozuměli pokynům a pravidlům práce s počítačem, vhodně reagovali, dokázali zformulovat a sdělit svůj názor, vhodně argumentovat
- vedeme žáky k tomu, aby porozuměli různým typům textů a obrazových záznamů, dokázali odlišit spolehlivé zdroje od nespolehlivých a tvořivě s nimi pracovat
- vedeme žáky k tomu, aby, aby využívali informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem

- vedeme žáky k tomu, aby zvládnutí komunikačních prostředků využívali ke komunikaci a utváření vztahů a spolupráci s ostatními lidmi.

4. Kompetence sociální a personální

- vedeme žáky k tomu, aby chápali potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňovali zkušenosti druhých lidí, respektovali různá hlediska a čerpali poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- podporujeme u žáků vytváření si pozitivní představy o sobě samém, která podporuje jejich sebedůvěru a samostatnost

5. Kompetence občanské

- vedeme žáky k tomu, aby např. na diskusních fórech či chatu respektovali přesvědčení druhých lidí, vážili si jejich vnitřních hodnot, byli schopni vcítit se do situací ostatních lidí, odmítali útlak a hrubé zacházení, uvědomovali si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápali základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, byli si vědomi svých práv a povinností ve škole i mimo školu

6. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k tomu, aby materiály, nástroje a vybavení využívali bezpečně, dodržujíc vymezená pravidla
- vedeme žáky k tomu, aby se dokázali adaptovat na změněné nebo nové pracovní podmínky
- vedeme žáky k tomu, aby přistupovali k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	**Učivo**	**Ročník**
Žák: funkce počítače a jeho nejběžnější periferie - pracuje s textem a obrázkem v textovém a grafickém editoru	Základní pojmy a funkce při práci s výpočetní technikou: - struktura, funkce a popis počítače a přídavných zařízení, - základní funkce textového a grafického editoru, seznámení s formáty souborů (doc, gif, jpg).	5.
- respektuje pravidla bezpečné práce shardware i software a postupuje poučeně v případě jejich závady - chrání data před poškozením, ztrátou a zneužitím	Jednoduchá údržba počítače, postupy při běžných problémech s hardware a software.	5.
- komunikuje pomocí	Základní způsoby komunikace (e-	5.

internetu či jiných běžných komunikačních zařízení	mail, chat, blog atp.) a pravidla pro jejich využívání.	
- při vyhledávání informací na internetu používá jednoduché a vhodné cesty - vyhledává informace na portálech, v knihovnách a databázích	Metody a nástroje vyhledávání informací, formulace požadavku při vyhledávání na internetu.	5.
	Zásady bezpečnosti práce a prevence zdravotních rizik spojených s dlouhodobým využíváním výpočetní techniky.	5.
II. STUPEŇ		
ověřuje si věrohodnost informací a informačních zdrojů, posuzuje jejich závažnost a vzájemnou návaznost	nové trendy informačních technologií hodnota a věrohodnost informací a informačních zdrojů, metody a nástroje jejich ověřování používání internetu	6.–7.
zvládá práci s textovými, grafickými a tabulkovými editory, využívá vhodných aplikací zná a uplatňuje základní estetická a typografická pravidla pro práci s textem pracuje s informacemi v souladu se zákony o duševním vlastnictví používá informace z různých informačních zdrojů a vyhodnocuje jednoduché vztahy mezi údaji zpracuje a prezentuje na uživatelské úrovni informace v textové, popřípadě grafické formě (multimediální formě podle možností)	počítačová grafika tabulkový editor, vytváření tabulek, porovnávání dat, jednoduché vzorce prezentace informací (webové stránky, prezentační programy, multimédia) ochrana práv k duševnímu vlastnictví, copyright, informační etika	6.–7.

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost, Člověk a příroda
Název předmětu: Projektové vyučování

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Projektové vyučování je realizováno jako cyklus čtyř celoročních témat, která jsou společná pro všechny ročníky. Témata se v daném pořadí opakují stále dokola. Témata jsou následující:

- Člověk je tvor společenský (rodina, zájmová činnost, profese, charitativní a nezisková činnost, lidská práva, obchod a konzumní společnost, konkrétní společenské nebo ekologické problémy v okolí, filosofie a náboženství)
- Země v našich rukou (Pardubicko, Česká republika, Evropa, Asie, Afrika, Amerika, Austrálie, Arktida a Antarktida)
- Hledáme své kořeny (historie od pravěku po současnost)
- Různé tváře přírody (biotopy ČR: louky, pole, pastviny, vodstvo, lesy, horské oblasti, lidská sídla; biomy světa: stepi, savany, plantáže, vodstvo, pralesy a tajgy, velehory, lidská sídla, extrémní oblasti)

Smyslem předmětu je vytvoření všeobecného přehledu, zvládnutí práce s informacemi (vyhledávání, kritické hodnocení a třídění, diskuse, argumentace atd.), získání kladného vztahu ke vzdělávání a utváření aktivního postoje k řešení potřeb občanské společnosti.

Časové vymezení předmětu: 24 hodin na 2. stupni ZŠ
Týdenní dotace pro 6. - 9. ročník: 6 hodin týdně

Organizační vyčlenění předmětu:

Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině v blocích.

Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy nebo v přírodě, na výstavách, kulturních akcích, koncertech, či ve spolupráci s jinými organizacemi.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu

- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá získané znalosti a zkušenosti, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	**Učivo**	**Ročník**
VÝCHOVA K OBČANSTVÍ		
Člověk je tvor společenský - objasní účel důležitých **symbolů našeho státu** a způsoby jejich používání - rozlišuje projevy **vlastenectví** od projevů nacionalismu - zdůvodní **nepřijatelnost vandalského chování** a aktivně proti němu vystupuje - zhodnotí nabídku kulturních institucí a cíleně z ní vybírá akce, které ho zajímají - **kriticky přistupuje k mediálním informacím**, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí - zhodnotí a na příkladech doloží význam vzájemné **solidarity mezi lidm**i, vyjádří své možnosti, jak může v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany	-naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život -naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku -naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, čím jsme známí, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny -kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky masové komunikace,	6.-9.

státu

- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích, případné **neshody či konflikty s druhými lidmi** řeší nenásilným způsobem

- objasní potřebu **tolerance ve společnosti**, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám

- rozpoznává netolerantní, rasistické, **xenofobní a extremistické projevy** v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti

- posoudí a na příkladech doloží **přínos spolupráce lidí** při řešení konkrétních úkolů a dosahování některých cílů v rodině, ve škole, v obci

- objasní, jak může realističtější **poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu** pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života

- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní **význam vůle při dosahování cílů** a překonávání překážek

- rozpoznává projevy záporných charakterových vlastností u sebe i u druhých lidí, kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání

masmédia

-lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti

-vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti (rasismus, xenofobie)

-zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování; dělba práce a činností, výhody spolupráce lidí

-podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter; vrozené předpoklady, osobní potenciál

-vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení; stereotypy v posuzování druhých lidí

-osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna; význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji

- popíše, jak lze usměrňovat a **kultivovat charakterové a volní vlastnosti**, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru -rozlišuje a porovnává různé	-majetek, vlastnictví – formy vlastnictví; hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana; hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví

formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby ochrany, uvede jejich příklady

- sestaví jednoduchý **rozpočet domácnosti**, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti, dodržuje zásady hospodárnosti a vyhýbá se rizikům při hospodařená s penězi
- na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich omezení
- vysvětlí, jakou funkci plní **banky** a jaké služby občanům nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít
- uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu **fungování trhu**, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí **příjmy státu** a do kterých oblastí stát směruje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků, které ze

-peníze – funkce a podoby peněz, formy placení; rozpočet rodiny, státu; význam daní

-hospodaření – rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing; rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní

-banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků

-výroba, obchod, služby – jejich funkce a návaznost

-principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh; tvorba ceny, inflace; podstata fungování trhu; nejčastější právní formy podnikání

státního rozpočtu získávají

občané - rozlišuje a porovnává úlohu **výroby, obchodu a služeb**, uvede příklady jejich součinnosti - rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých **složek státní moci** ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu - objasní **výhody demokratického způsobu** řízení státu pro každodenní život občanů - vyloží **smysl voleb** do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů - přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí **význam ochrany lidských práv a svobod**, rozumí povinnostem občana při zajišťováni obrany státu - objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství - provádí jednoduché právní úkony a chápe jejich důsledky, uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava; koupě, oprava či pronájem věci - dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují a uvědomuje si rizika jejich porušování	-státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly -principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu; politický pluralismus, sociální dialog a jejich význam; význam a formy voleb do zastupitelstev -lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana; úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace -právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů; právní norma, předpis, publikování právních předpisů -protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost; porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví -právo v každodenním životě – význam právních vztahů; důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající; základní práva spotřebitele; styk s úřady	

- rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů

- **rozpozná protiprávní jednání**, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady - diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání		
- popíše vliv **začlenění ČR do EU** na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	-evropská integrace – podstata, význam, výhody; Evropská unie a ČR	
- uvede některé významné **mezinárodní organizace a společenství**, k nimž má vztah ČR, posoudí jejich význam ve světovém dění a popíše výhody spolupráce mezi státy, včetně zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích	-mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi státy, její výhody; významné mezinárodní organizace (RE Rada Evropy, NATO, OSN aj.)	
- **objasní souvislosti globálních a lokálních problémů**, uvede příklady možných projevů a způsobů řešení globálních problémů na lokální úrovni – v obci, regionu		
- uvede příklady **mezinárodního terorismu** a zaujme vlastní postoj ke způsobům jeho potírání, objasní roli ozbrojených sil ČR při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru		
Země v našich rukou		6.-9.
- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	-právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu; státní občanství ČR; Ústava ČR; složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu	
- uvede příklady některých projevů globalizace, porovná jejich klady a zápory - uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a	-globalizace – projevy, klady a zápory; významné globální problémy způsoby včetně válek a terorismu, možnosti jejich řešení	

popíše jejich hlavní příčiny i

možné důsledky pro život lidstva		
Hledáme své kořeny - objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	Vznik prvních demokratických států, historický vývoj EU a její historie	6.-9.
Různé tváře přírody - popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	Centrální nervová soustava a její vliv na osobnost člověka, co je vrozené, vliv dědičnosti a co je získané	6.-9.
ZEMĚPIS		
Člověk je tvor společenský- - posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace, její rozložení, strukturu, růst, pohyby a dynamiku růstu a pohybů, zhodnotí na vybraných příkladech mozaiku multikulturního světa	-obyvatelstvo světa – základní kvantitativní a kvalitativní geografické, demografické hospodářské a kulturní charakteristiky -globalizační společenské, politické a hospodářské procesy – aktuální společenské, sídelní, politické a hospodářské poměry současného světa, sídelní systémy, urbanizace, suburbanizace	6.-9.
Země v našich rukou organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů -používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii -přiměřeně hodnotí	-komunikační geografický a kartografický jazyk – vybrané obecně používané geografické, topografické a kartografické pojmy; základní topografické útvary: důležité body, výrazné liniové (čárové) útvary, plošné útvary a jejich kombinace: sítě, povrchy, ohniska – uzly; hlavní kartografické produkty: plán, mapa; jazyk mapy: symboly,	6.-9.

geografické objekty, jevy a procesy v krajinné sféře, jejich určité pravidelnosti, zákonitosti a odlišnosti, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává hranice (bariéry) mezi podstatnými prostorovými složkami v krajině -vytváří a využívá osobní myšlenková (mentální) schémata a myšlenkové (mentální) mapy pro orientaci v konkrétních regionech, pro prostorové vnímání a hodnocení míst, objektů, jevů a procesů v nich, pro vytváření postojů k okolnímu světu	smluvené značky, vysvětlivky; statistická data a jejich grafické vyjádření, tabulky; základní informační geografická média a zdroje dat -geografická kartografie a topografie – glóbus, měřítko glóbusu, zeměpisná síť, poledníky a rovnoběžky, zeměpisné souřadnice, určování zeměpisné polohy v zeměpisné síti; měřítko a obsah plánů a map, orientace plánů a map vzhledem ke světovým stranám; praktická cvičení a aplikace s dostupnými kartografickými produkty v tištěné i elektronické podobě	
- rozlišuje zásadní přírodní a společenské atributy jako kritéria pro vymezení, ohraničení a lokalizaci regionů světa - lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny - porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států - zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich	-regionální společenské, politické a hospodářské útvary – porovnávací kritéria: národní a mnohonárodnostní státy, části států, správní oblasti, kraje, města, aglomerace; hlavní a periferní hospodářské oblasti světa; politická, bezpečnostní a hospodářská seskupení (integrace) států; geopolitické procesy, hlavní světová konfliktní ohniska	
- posoudí, jak přírodní podmínky souvisí s funkcí lidského sídla, pojmenuje	-světadíly, oceány, makroregiony světa – určující a porovnávací kritéria; jejich přiměřená	

obecné základní geografické znaky sídel - zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje - porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit - porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků - lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech	charakteristika z hlediska přírodních a socioekonomických poměrů s důrazem na vazby a souvislosti (přírodní oblasti, podnebné oblasti, sídelní oblasti, jazykové oblasti, náboženské oblasti, kulturní oblasti) -modelové regiony světa – vybrané modelové přírodní, společenské, politické, hospodářské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení -světové hospodářství – sektorová a odvětvová struktura, územní dělba práce, ukazatelé hospodářského rozvoje a životní úrovně	
- vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy - hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu, možnosti dalšího rozvoje, přiměřeně analyzuje vazby místního regionu k vyšším územním celkům - hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu - lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit organizacích a integracích států	-místní region – zeměpisná poloha, kritéria pro vymezení místního regionu, vztahy k okolním regionům, základní přírodní a socioekonomické charakteristiky s důrazem na specifika regionu důležitá pro jeho další rozvoj (potenciál x bariéry) -Česká republika – zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry a zdroje; obyvatelstvo: základní geografické, demografické a hospodářské charakteristiky, sídelní poměry; rozmístění hospodářských aktivit, sektorová a odvětvová struktura -regiony České republiky – územní jednotky státní správy a samosprávy, krajské členění, kraj místního regionu, přeshraniční spolupráce se sousedními státy v euroregionech	
- ovládá základy praktické	-cvičení a pozorování v terénu	

topografie a orientace v terénu - aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny - uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech	místní krajiny, geografické exkurze – orientační body, jevy, pomůcky a přístroje; stanoviště, určování hlavních a vedlejších světových stran, pohyb podle mapy a azimutu, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu; jednoduché panoramatické náčrtky krajiny, situační plány, schematické náčrtky pochodové osy, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů -ochrana člověka při ohrožení zdraví a života – živelní pohromy; opatření, chování a jednání při nebezpečí živelních pohrom v modelových situacích	
Hledáme své kořeny - uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a nadnárodních institucích,	hospodářství; transformační společenské, politické a hospodářské procesy a jejich územní projevy a dopady; hospodářské a politické postavení České republiky v Evropě a ve světě, zapojení do mezinárodní dělby práce a obchodu	6.-9.
Různé tváře přírody - zhodnotí postavení Země ve vesmíru a srovnává podstatné vlastnosti Země s ostatními tělesy sluneční soustavy - prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů - rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu - porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	-Země jako vesmírné těleso – tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas, časová pásma, pásmový čas, datová hranice, smluvený čas -krajinná sféra – přírodní sféra, společenská a hospodářská sféra, složky a prvky přírodní sféry -systém přírodní sféry na planetární úrovni – geografické pásy, geografická (šířková) pásma, výškové stupně -systém přírodní sféry na regionální úrovni – přírodní oblasti	6.-9.
DĚJEPIS		
Člověk je tvor společenský - demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické	-světová náboženství, kořeny křesťanství, judaismu	6.-9.

kultury a uvede osobnosti antiky důležité pro evropskou civilizaci, zrod křesťanství a souvislost s judaismem - charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu - uvede příklady archeologických kultur na našem území - na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	-člověk a lidská společnost v pravěku -první kultury na našem uzemí Antisemitismus, rasismus, lidská práva	
Země v našich rukou - rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - objasní význam zemědělství, dobytkářství a zpracování kovů pro lidskou společnost	-Vliv prostředí na osidlování země -světové památky -hospodářský zeměpis, zemědělství a vývoj zpracování kovů	6.-9.
Hledáme své kořeny - uvede konkrétní příklady důležitosti a potřebnosti dějepisných poznatků - uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány - orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu - rozpozná souvislost mezi	zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny -historický čas a prostor -nejstarší starověké civilizace a	6.-9.

přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací - uvede nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví - porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie - popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států - porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti - objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech - vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí, vztah křesťanství ke kacířství a jiným věroukám - ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury - vysvětlí znovuobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve včetně reakce církve na tyto požadavky - vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život -popíše a demonstruje průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	jejich kulturní odkaz -antické Řecko a Řím -střední Evropa a její styky s antickým Středomořím -nový etnický obraz Evropy -utváření států ve východoevropském a západoevropském kulturním okruhu a jejich specifický vývoj -islám a islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci) -Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě -křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy -struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev -kultura středověké společnosti – románské a gotické umění a vzdělanost -renesance, humanismus, husitství, reformace a jejich šíření Evropou -zámořské objevy a počátky dobývání světa -český stát a velmoci v 15. – 18. století -barokní kultura a osvícenství	

- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy rozdělené do řady mocenských a náboženských center a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie -objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky - na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentarismus - rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede jejich představitele a příklady významných kulturních památek - vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizaci společnosti - objasní souvislost mezi událostmi francouzské revoluce a napoleonských válek na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé - porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů - charakterizuje emancipační úsilí významných sociálních skupin; uvede požadavky formulované ve vybraných evropských revolucích - na vybraných příkladech demonstruje základní politické proudy	-Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět; vznik USA -industrializace a její důsledky pro společnost; sociální otázka -národní hnutí velkých a malých národů; utváření novodobého českého národa -revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů -politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva -kulturní rozrůzněnost doby -konflikty mezi velmocemi, kolonialismus		

- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a

světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezí význam kolonií - na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky - rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů - charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu - zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	-první světová válka a její politické, sociální a kulturní důsledky -nové politické uspořádání Evropy a úloha USA ve světě; vznik ČSR Československa, její jeho hospodářsko-politický vývoj, sociální a národnostní problémy -mezinárodně politická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět -druhá světová válka, holocaust; situace v našich zemích, domácí a zahraniční odboj; politické, mocenské a ekonomické důsledky války	
- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků - vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce - posoudí postavení rozvojových zemí - prokáže základní orientaci v problémech současného světa	-studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření -vnitřní situace v zemích východního bloku (na vybraných příkladech srovnání s charakteristikou západních zemí) -vývoj Československa a od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky -rozpad koloniálního systému, mimoevropský svět -problémy současnosti -věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava	
Různé tváře přírody - charakterizuje život	-člověk a lidská společnost	6.-9.

pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	v pravěku, vývoj homosapiens	
PŘÍRODOPIS		
Člověk je tvor společenský - vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti - uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů - rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby, objasní význam zdravého způsobu života - zvládne první pomoc při poranění a jiném poškození těla	-dědičnost a proměnlivost organismů – podstata dědičnosti a přenos dědičných informací, gen, křížení - onemocnění, poraění a a jejich předcházení – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí; závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie - způsob života – pozitivní a negativní vliv prostředí a způsobu života na zdraví člověka	6.-9.
Země v našich rukou - objasní působení jednotlivých sfér Země na vznik a průběh žiivota - uvede význam vlivu podnebí a počasí na vývoj různých ekosystémů a zvládá popsat mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi - uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí a příklady narušení rovnováhy ekosystému	- Země – její vznik a stavba - mimořádné události zapříčiněné přírodními vlivy – původ vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejběžnější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi - ochrana přírody a životního prostředí – globální problémy a jejich řešení, chráněná území	6.-9.
Hledáme své kořeny - zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka	- diverzita, vliv na okolí, ochrana živočichů – hospodářsky a epidemiologicky významné druhy, péče o vybrané domácí živočichy,	6.-9.

	chov domácích zvířat,taxonomie
-vývoj života na Zemi, vznik člověka	Teorie vzniku, vznik a vývoj člověka
-vyhynulé rostliny a živočichové	zkameněliny, dinosauři, předchůdci současných rostlin a živočichů
Různé tváře přírody	6.-9.
- zvládne popsat základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů - popíše základní rozdíly mezi buňkou rostlin, živočichů a bakterií a objasní funkci základních organel - rozpozná, porovná a objasní funkci základních orgánů (orgánových soustav) rostlin i živočichů - třídí organismy a zařadí vybrané organismy do říší a nižších taxonomických jednotek - uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	-vznik, vývoj, rozmanitost, projevy života a jeho význam – výživa, dýchání, růst, rozmnožování, vývin, reakce na podněty; názory na vznik života -základní struktura života – buňky, pletiva, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné -význam a zásady třídění organismů -viry a bakterie – výskyt, význam a praktické využití
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků - vysvětlí různé způsoby výživy hub a jejich význam v ekosystémech a místo v potravních řetězcích objasní funkci dvou organismů ve stélce lišejníků	-houby bez plodnic – základní charakteristika, pozitivní a negativní vliv na člověka a živé organismy -houby s plodnicemi – stavba, výskyt, význam, zásady sběru, konzumace a první pomoc při otravě houbami -lišejníky – stavba, symbióza, výskyt a význam
- odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k	-anatomie a morfologie rostlin – stavba a význam jednotlivých částí

jednotlivým orgánům - porovná vnější a vnitřní	těla vyšších rostlin (kořen, stonek,

stavbu jednotlivých orgánů a uvede praktické příklady jejich funkcí a vztahů v rostlině jako celku - vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin - rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů adě odvodí na zákl pozorování přírody závislost a přizpůsobení některých rostlin podmínkám prostředí - porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů - rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin - odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	list, květ, semeno, plod) -fyziologie rostlin – základní principy fotosyntézy, dýchání, růstu, rozmnožování -systém rostlin – poznávání a zařazování daných zástupců běžných druhů řas, mechorostů, kapraďorostů (plavuně, přesličky, kapradiny), nahosemenných a krytosemenných rostlin (jednoděložných a dvouděložných); jejich vývoj a využití hospodářsky významných zástupců -význam rostlin a jejich ochrana stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla – živočišná buňka, tkáně, orgány, orgánové soustavy, organismy jednobuněčné a mnohobuněčné, rozmnožování – vývoj, vývin a systém živočichů – významní zástupci jednotlivých skupin živočichů – prvoci, bezobratlí (žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci, členovci), strunatci (paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci) - projevy chování živočichů
- určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy - orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	- fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka - anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla, orgány, orgánové soustavy (opěrná, pohybová, oběhová, dýchací, trávicí, vylučovací a

- objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	rozmnožovací, řídící), vyšší nervová činnost, hygiena duševní činnosti
- rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	- nerosty a horniny – vznik, vlastnosti, kvalitativní třídění, praktický význam a využití

- rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody - porovná význam půdotvorných činitelů pro vznik půdy, rozlišuje hlavní půdní typy a půdní druhy v naší přírodě - rozlišuje jednotlivá geologická období podle charakteristických znaků	zástupců, určování jejich vzorků; principy krystalografie - vnější a vnitřní geologické procesy – příčiny a důsledky - půdy – složení, vlastnosti a význam půdy pro výživu rostlin, její hospodářský význam pro společnost, nebezpečí a příklady její devastace, možnosti a příklady rekultivace - vývoj zemské kůry a organismů na Zemi – geologické změny, vznik života, výskyt typických organismů a jejich přizpůsobování prostředí - geologický vývoj a stavba území ČR – Český masiv, Karpaty - podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka	
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi - rozlišuje a uvede příklady systémů organismů – populace, společenstva, ekosystémy a objasní na základě příkladu základní princip existence živých a neživých složek ekosystému - vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	- organismy a prostředí – vzájemné vztahy mezi organismy, mezi organismy a prostředím; populace, společenstva, přirozené a umělé ekosystémy, potravní řetězce, rovnováha v ekosystému	
- používá +6praktické metody poznávání přírody - dodržuje základní pravidla bezpečnosti práce a chování při poznávání živé a neživé přírody	- praktické metody poznávání přírody – pozorování lupou a mikroskopem (případně dalekohledem), jednoduché určovací klíče a atlasy, založení herbáře a sbírek, ukázky odchytu	

	některých živočichů, jednoduché rozčleňování rostlin a živočichů ▯ významní biologové a jejich objevy	

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Název předmětu: Fyzika

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:
Fyzika je pojímána jako nástroj pro porozumění přírodním zákonitostem. Je z velké části postavena na měřeních, pokusech a pozorováních, které usnadňují pochopení podstaty jevů. Empirická zkušenost předchází pojmy a definice. Ve výuce je prostor pro kreativitu a rozvoj schopnosti řešit dosud neznámé úkoly, hledat cesty k řešení v situacích, kdy není dán přesný postup a v úvahu přichází i více řešení. Fyzika vede k řešení praktických situací, se kterými se setkáváme v každodenním životě, učí soustavně a objektivně pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry.

Časové vymezení předmětu: 6 hodin na 2. stupni
Týdenní dotace: 6. – 7. roč. 2 hod týdně, 8. – 9. ročník po jedné hodině týdně

Organizační členění předmětu:
Výuka probíhá ve věkově smíšené studijní skupině (6. – 7. ročník a 8. – 9 ročník), a to formou praktické dílny, většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, v přírodě, či na výstavách.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie
Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy

- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa - uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí - předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty - využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	-měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas -skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou, atom, molekula, periodická tabulka prvků; difúze	6.–7.
- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu - využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles - změří velikost působící síly - určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici - využívá Newtonovy zákony pro objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích - aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů	-pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý průměrná rychlost -gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa , výpočet gravitační síly, siloměr -tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí -třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi -výslednice dvou sil stejných a opačných směrů -Newtonovy zákony – první, druhý (kvalitativně), třetí -rovnováha na páce a pevné kladce	6.–7.
- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	-Pascalův zákon – hydraulická zařízení -hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem,	8.

- předpoví z analýzy sil působících na těleso v klidné tekutině chování tělesa v ní	hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře ,sestavení jednoduché metorilogické stanice -Archimédův zákon – vztlaková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	7. 8.
- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou a z ní určí změnu energie tělesa - využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem - využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh - určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem - zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	-formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením -přeměny skupenství – tání a tuhnutí, skupenské teplo tání; vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny -obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie, rizika a jejich možnosti využití	9.1.2016
- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku - posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	-vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku; výška zvukového tónu	8.–9.
- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu - rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí - rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností - využívá Ohmův zákon pro	-elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač -elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	8. 6. 9.

část obvodu při řešení praktických problémů - využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní - zapojí správně polovodičovou diodu - využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh - rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	-vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, princip zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem	
- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet - odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností	-sluneční soustava – její hlavní složky (přírodní, umělé) hvězdy; měsíční fáze, příliv a odliv -hvězdy – jejich složení, nejznámější hvězdy, souhvězdí,	6. -7.

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda
Název předmětu: Chemie

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:
Chemie je pojímána jako nástroj pro porozumění přírodním zákonitostem. Je z velké části postavena na měřeních, pokusech a pozorováních, které usnadňují pochopení podstaty jevů. Chemie učí dodržovat předepsané postupy, přesnost a zodpovědnost ze své konání. Ve výuce je prostor pro kreativitu a rozvoj schopnosti řešit dosud neznámé úkoly, hledat cesty k řešení v situacích, kdy není dán přesný postup a v úvahu přichází i více řešení. Chemie vede k řešení praktických situací, se kterými se setkáváme v každodenním životě, učí soustavně a objektivně pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy, analyzovat výsledky a vyvozovat z nich závěry, také je v ní prostor pro zvědomění si její pozitiv pro lidskou společnost, ale i její nebezpečnosti. Klade důraz na ochranu a bezpečnost při práci.

Časové vymezení předmětu: 4 hodiny na 2. stupni
Týdenní dotace: 2 hod týdně v 8. a 9. ročníku

Organizační členění předmětu:
Výuka probíhá ve věkově smíšené studijní skupině, a to jednou týdně jako dvouhodinový blok, většinou ve třídě, v blízkém okolí školy, v přírodě, či na výstavách.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie
Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému

- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
- určí společné a rozdílné vlastnosti látek - pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí - objasní nejefektivnější jednání v modelových příkladech havárie s únikem nebezpečných látek	-vlastnosti látek – hustota, rozpustnost, tepelná a elektrická vodivost, vliv atmosféry na vlastnosti a stav látek -zásady bezpečné práce – ve školní pracovně (laboratoři) i v běžném životě, zásady první pomoci -nebezpečné látky a přípravky – R-věty, S-věty, varovné značky a jejich význam -mimořádné události – havárie chemických provozů, úniky nebezpečných látek, jak se má člověk zachovat	8.-9.
- rozlišuje směsi a chemické látky - vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení - vysvětlí základní faktory ovlivňující rozpouštění pevných látek - navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi - rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití - uvede příklady znečišťování vody a vzduchu v pracovním prostředí a domácnosti, navrhne nejvhodnější preventivní opatření a způsoby likvidace znečištění	-směsi – různorodé, stejnorodé roztoky; hmotnostní zlomek a koncentrace roztoku; koncentrovanější, zředěnější, nasycený a nenasycený roztok; vliv teploty, míchání a plošného obsahu pevné složky na rychlost jejího rozpouštění do roztoku; oddělování složek směsí (usazování, filtrace, destilace, krystalizace, sublimace) -voda – destilovaná, pitná, odpadní; výroba pitné vody; čistota vody, její rozložení na zemi, čističky odpadních vod -vzduch – složení, čistota ovzduší, ozonová vrstva, vliv člověka a jeho chování	8.-9.
- používá pojmy atom a molekula ve správných souvislostech - rozlišuje chemické prvky a chemické sloučeniny a pojmy užívá ve správných	-částicové složení látek – molekuly, atomy, atomové jádro, protony, neutrony, elektronový obal a jeho změny v chemických reakcích, elektrony -prvky – názvy, značky,	8.-9.

souvislostech - orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	vlastnosti a použití vybraných prvků, skupiny a periody v periodické soustavě chemických prvků; protonové číslo -chemické sloučeniny – chemická vazba, názvosloví jednoduchých anorganických a organických sloučenin	
- rozliší výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí, provede jejich klasifikaci a zhodnotí jejich využívání - přečte chemické rovnice a s užitím zákona zachování hmotnosti vypočítá hmotnost výchozí látky nebo produktu - aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	-chemické reakce – zákon zachování hmotnosti, chemické rovnice, látkové množství, molární hmotnost -klasifikace chemických reakcí – slučování, neutralizace, reakce exotermní a endotermní -faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí – teplota, plošný obsah povrchu výchozích látek, katalýza -chemie a elektřina – výroba elektrického proudu chemickou cestou	8.-9.
- porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí - vysvětlí vznik kyselých dešťů, uvede jejich vliv na životní prostředí a uvede opatření, kterými jim lze předcházet - orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	-oxidy – názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů -kyseliny a hydroxidy – kyselost a zásaditost roztoků; vlastnosti, vzorce, názvy a použití vybraných prakticky významných kyselin a hydroxidů -soli kyslíkaté a nekyslíkaté – vlastnosti, použití vybraných solí, oxidační číslo, názvosloví, vlastnosti a použití vybraných prakticky významných halogenidů	8.-9.
- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede	-uhlovodíky – příklady v praxi významných alkanů, uhlovodíků s vícenásobnými vazbami a aromatických uhlovodíků -paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva	8.-9.

příklady produktů průmyslového zpracování ropy - rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití - orientuje se ve výchozích látkách a produktech fotosyntézy a koncových produktů biochemického zpracování, především bílkovin, tuků, sacharidů. - určí podmínky postačující pro aktivní fotosyntézu - uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	-deriváty uhlovodíků – příklady v praxi významných alkoholů a karboxylových kyselin -přírodní látky – zdroje, vlastnosti a příklady funkcí bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů v lidském těle	
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi - aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe - orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	-chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika v souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze -průmyslová hnojiva -tepelně zpracovávané materiály – cement, vápno, sádra, keramika -plasty a syntetická vlákna – vlastnosti, použití, likvidace -detergenty**,** a pesticidy, **a** insekticidy -hořlaviny – význam tříd nebezpečnosti -léčiva a návykové látky, jejich zneužívání	8.-9.

Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce
Název předmětu: Pracovní výchova

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:
Pracovní výchova umožňuje žákům seznámení se základními dovednostmi v různých oborech lidské činnosti za přispění tvůrčí aktivity žáků. Jde o design, konstruování a celkově práci s technikou a technickými materiály, pěstitelské a chovatelské dovednosti, a vaření. Pomáhá ujasnit profesní směřování žáků, vede k vytrvalosti, odpovědnosti za kvalitu výsledné práce, k používání vhodných nástrojů a k rozvoji podnikatelského myšlení.

Časové vymezení předmětu: 4 hodiny na 2. stupni
Týdenní dotace: 8. – 9. ročník 2 hodiny týdně

Organizační členění předmětu:
Výuka probíhá ve věkově smíšené skupině (8. – 9. ročník), a to jednou týdně jako dvouhodinový blok. Výuka většinou probíhá ve třídě, na školním pozemku v dílnách, v muzeu apod.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie
Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení, projevuje ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení
- vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě
- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit, kriticky zhodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

2. Kompetence k řešení problémů

- - vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- samostatně řeší problémy; volí vhodné způsoby řešení; užívá při řešení problémů logické, matematické a empirické postupy
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit
- chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti

6. Kompetence pracovní

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- přistupuje k výsledkům pracovní činnosti nejen z hlediska kvality, funkčnosti, hospodárnosti a společenského významu, ale i z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
- provádí jednoduché práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň - řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem materiálů, pracovních nástrojů a nářadí - organizuje a plánuje svoji pracovní činnost - užívá technickou dokumentaci, připraví si vlastní jednoduchý náčrt výrobku - dodržuje obecné zásady bezpečnosti a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím; poskytne první pomoc při úrazu	-vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, plasty, kompozity) -pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování -jednoduché pracovní operace a postupy -organizace práce, důležité technologické postupy -technické náčrty a výkresy, technické informace, návody -úloha techniky v životě člověka, zneužití techniky, technika a životní prostředí, technika a volný čas, tradice a řemesla	7.–9.
- sestaví podle návodu, náčrtu, plánu, jednoduchého programu daný model - navrhne a sestaví jednoduché konstrukční prvky a ověří a porovná jejich funkčnost, nosnost, stabilitu aj. - provádí montáž, demontáž a údržbu jednoduchých předmětů a zařízení - dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny práce a bezpečnostní předpisy; poskytne první pomoc při úrazu	-stavebnice (konstrukční, elektrotechnické, elektronické), sestavování modelů, tvorba konstrukčních prvků, montáž a demontáž -návod, předloha, náčrt, plán, schéma, jednoduchý program	7.–9.
- volí vhodné pracovní postupy při pěstování vybraných rostlin - pěstuje a využívá květiny pro výzdobu - používá vhodné pracovní pomůcky a provádí jejich údržbu - prokáže základní znalost	-základní podmínky pro pěstování – půda a její zpracování, výživa rostlin, ochrana rostlin a půdy -zelenina – osivo, sadba, výpěstky, podmínky a zásady pěstování; pěstování vybraných druhů zeleniny	

chovu drobných zvířat a zásad bezpečného kontaktu se zvířaty - dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty	-okrasné rostliny – základy ošetřování pokojových květin, pěstování vybraných okrasných dřevin a květin; květina v exteriéru a interiéru (hydroponie, bonsaje), řez, jednoduchá vazba, úprava květin -ovocné rostliny – druhy ovocných rostlin, způsob pěstování, uskladnění a zpracování -léčivé rostliny, koření – pěstování vybrané rostliny; rostliny a zdraví člověka; léčivé účinky rostlin, rostliny jedovaté; rostliny jako drogy a jejich zneužívání; alergie -chovatelství – chov zvířat v domácnosti, podmínky chovu, hygiena a bezpečnost chovu; kontakt se známými a neznámými zvířaty	
- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví - ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti a orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů - správně zachází s pomůckami, nástroji, nářadím a zařízením včetně údržby provádí drobnou domácí údržbu - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy a poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu elektrickým proudem	-finance, provoz a údržba domácnosti – rozpočet, příjmy, výdaje, platby, úspory; hotovostní a bezhotovostní platební styk, ekonomika domácnosti; údržba oděvů a textilií, úklid domácnosti, postupy, prostředky a jejich dopad na životní prostředí, odpad a jeho ekologická likvidace; spotřebiče v domácnosti -elektrotechnika v domácnosti – elektrická instalace, elektrické spotřebiče, elektronika, sdělovací technika, funkce, ovládání a užití, ochrana, údržba, bezpečnost a ekonomika provozu, nebezpečí úrazu elektrickým proudem	7.–9.
- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče - připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy - dodržuje základní principy	-kuchyně – základní vybavení, udržování pořádku a čistoty, bezpečnost a hygiena provozu -potraviny – výběr, nákup, skladování, skupiny potravin, sestavování jídelníčku	7.–9.

stolování, společenského chování a obsluhy u stolu ve společnosti - dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazech v kuchyni	-příprava pokrmů – úprava pokrmů za studena, základní způsoby tepelné úpravy, základní postupy při přípravě pokrmů a nápojů -úprava stolu a stolování – jednoduché prostírání, obsluha a chování u stolu, slavnostní stolování v rodině, zdobné prvky a květiny na stole	
- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů -zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl - vyhledá v dostupných informačních zdrojích všechny podklady, jež mu co nejlépe pomohou provést danou experimentální práci - dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci - poskytne první pomoc při úrazu v laboratoři	-základní laboratorní postupy a metody -základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky	7.–9.
- ovládá základní funkce digitální techniky; diagnostikuje a odstraňuje základní problémy při provozu digitální techniky - propojuje vzájemně jednotlivá digitální zařízení - pracuje uživatelským způsobem s mobilními technologiemi – cestování, obchod, vzdělávání, zábava - ošetřuje digitální techniku a chrání ji před poškozením - dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy při práci s digitální	-digitální technika – počítač a periferní zařízení, digitální fotoaparát, videokamera, PDA, CD a DVD přehrávače, e-Kniha, mobilní telefony -digitální technologie – bezdrátové technologie (USB, Bluetooth, WIFI, GPRS, GMS, norma IEEE 802.11b), navigační technologie, konvergence technologií, multiplexování -počítačové programy pro zpracovávání hlasových a grafických informací – úpravy, archivace, střih; operační systémy, vzájemná komunikace	7.–9.

technikou a poskytne první pomoc při úrazu	zařízení (synchronizace PDA s PC) -mobilní služby – operátoři, tarify	
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí - posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání a profesní přípravy - využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělávání - prokáže v modelových situacích schopnost prezentace své osoby při vstupu na trh práce	-trh práce – povolání lidí, druhy pracovišť, pracovních prostředků, pracovních objektů, charakter a druhy pracovních činností; požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní; rovnost příležitostí na trhu práce -volba profesní orientace – základní principy sebepoznávání: osobní zájmy a cíle, tělesný a zdravotní stav, osobní vlastnosti a schopnosti, sebehodnocení, vlivy na volbu profesní orientace informační základna pro volbu povolání, práce s profesními informacemi a využívání poradenských služeb -možnosti vzdělávání – náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby -zaměstnání – pracovní příležitosti v obci (regionu), způsoby hledání zaměstnání, psaní životopisu, pohovor u zaměstnavatele, problémy nezaměstnanosti, úřady práce práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů -podnikání – druhy a struktura organizací, nejčastější formy podnikání, drobné a soukromé podnikání	7.–9.

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace
Název předmětu: Německý jazyk

Charakteristika předmětu:

Obsahové vymezení předmětu:

Vzdělávací předmět německý jazyk zahrnuje obsah vzdělávacího oboru Cizí jazyk ze vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Předmět je zaměřen na osvojení základů komunikace v němčině, s důrazem na jeho konverzační mluvenou podobu a dále také na osvojení základů psané formy cizího jazyka. Výuka gramatiky následuje až po poslechových a konverzačních začátcích. Cílem je stav, kdy je žák schopen reagovat na běžně používané otázky či pokyny a konverzovat o jednoduchých tématech. Ve výuce se kromě témat základní konverzace (rodina a domov, čísla, barvy, zájmy a volný čas, příroda a zvířata, kalendář, věci kolem nás) odráží témata projektového vyučování, což přispívá k celistvému uchopení daného tématu.

Časové vymezení předmětu: 6 hodin na 2. stupni ZŠ
Týdenní dotace: 8. - 9. roč.: 3 hodiny týdně

Organizační vyčlenění předmětu:
Výuka většinou probíhá ve třídě, v blízkém okolí školy, popřípadě v terénu, či ve spolupráci s jinými organizacemi, pokud si to žádá téma výuky.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	Učivo	Ročník
-rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně -rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu -rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat -se zapojí do jednoduchých rozhovorů -sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat	-zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov -slovní zásoba – žáci si osvojí slovní zásobu a umí ji používat v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů, práce se slovníkem -tematické okruhy - domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, zdraví, jídlo, oblékání, nákupy, obec, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí, reálie zemí příslušných jazykových oblastí -mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a	8.–9.

-odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá -rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům -rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům -rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci -vyplní základní údaje o sobě ve formuláři -napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat -stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení	porozumění**)**	

Vzdělávací oblast: Dramatická výchova
Název předmětu: Dramatická výchova

Charakteristika předmětu

Obsahové vymezení předmětu:

Dramatická výchova je pojímána především jako nástroj pro osobnostní a sociální rozvoj jednotlivce prostřednictvím prvků a postupů dramatického umění. Využívá především dramatické improvizace, jež je založena na lidské schopnosti jednat v navozených situacích, jako by byly skutečné. Děti mají možnost vyzkoušet si nanečisto řešení situací, se kterými se mohou setkat, nebo se mohou díky změnám rolí podívat na problém z jiného úhlu pohledu.

Složka osobnostního rozvoje (mluvní projev, tvořivost, schopnost sebereflexe atd.) a složka sociálního rozvoje (komunikace verbální i neverbální, umění naslouchat a kriticky hodnotit, vcítění, spolupráce, dovednost rozhodovat se i v rámci skupiny svobodně) se vzájemně doplňují.

Časové vymezení předmětu: 8 hodin na 2. stupni
Týdenní dotace: 6. – 7. ročník 2 hodiny týdně, 8. – 9. ročník 2 hodiny týdně

Organizační členění předmětu:

Výuka probíhá ve smíšené skupině (6. - 7. ročník, 8. – 9. ročník), a to jednou týdně jako dvouhodinový blok.
Výuka většinou probíhá ve třídě, či v blízkém okolí školy,.

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Výchovné a vzdělávací strategie

Všechny zásadní postupy, které povedou v daném předmětu k utváření klíčových kompetencí žáků:

1. Kompetence k učení

- operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní a společenské jevy
- samostatně pozoruje a experimentuje, získané výsledky porovnává, kriticky posuzuje a vyvozuje z nich závěry pro využití v budoucnosti
- poznává smysl a cíl učení, má pozitivní vztah k učení, posoudí vlastní pokrok a určí překážky či problémy bránící učení, naplánuje si, jakým způsobem by mohl své učení zdokonalit

2. Kompetence k řešení problémů

- vnímá nejrůznější problémové situace, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problémů a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností
- vyhledá informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikuje při řešení obdobných nebo nových problémových situací, sleduje vlastní pokrok při zdolávání problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí

3. Kompetence komunikativní

- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje
- rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi

4. Kompetence sociální a personální

- účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá

- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj; ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

5. Kompetence občanské

- respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí
- chápe základní principy, na nichž spočívají zákony a společenské normy, je si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- rozhoduje se zodpovědně podle dané situace, poskytne dle svých možností účinnou pomoc a chová se zodpovědně v krizových situacích i v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit

6. Kompetence pracovní

- dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- využívá získané znalosti a zkušenosti v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, činí podložená rozhodnutí o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- orientuje se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru a k jeho realizaci, chápe podstatu, cíl a riziko podnikání, rozvíjí své podnikatelské myšlení

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu

Očekáváné výstupy	**Učivo**	**Ročník**
uplatňuje kultivovaný mluvený a pohybový projev, dodržuje základy hlasové hygieny a správného držení těla propojuje somatické dovednosti při verbálním a neverbálním vyjádření, na příkladech doloží souvislosti mezi prožitkem a jednáním u sebe i druhých	psychosomatické dovednosti – práce s dechem, správné tvoření hlasu, držení těla, verbální a neverbální komunikace	6.–7.
rozvíjí, variuje a opakuje herní situace (samostatně, s partnerem, ve skupině), přijímá herní pravidla a	náměty a témata v dramatických situacích – jejich nalézání a vyjadřování	6.-7.

tvořivě je rozvíjí	práce na postavě – charakter, motivace, vztahy	
prozkoumává témata z více úhlů pohledu a pojmenovává hlavní téma a konflikt; uvědomuje si analogie mezi fiktivní situací a realitou	konflikt jako základ dramatické situace – řešení konfliktu jednáním postav komunikace s divákem – prezentace, sebereflexe	6.–9.
přistupuje k dramatické a inscenační tvorbě jako ke společnému tvůrčímu procesu, ve kterém přijímá a plní své úkoly, přijímá zodpovědnost za společnou tvorbu a prezentaci jejího výsledku	sociálně komunikační dovednosti – komunikace v běžných životních situacích, v herních situacích a v situacích skupinové inscenační tvorby, prezentace, reflexe a hodnocení, spolupráce, organizace tvůrčí skupinové práce inscenační tvorba – dramaturgie, režie, herecká práce, scénografie, scénická hudba a zvuk	6.–9.
rozpozná ve vlastní dramatické práci i v dramatickém díle základní prvky dramatu; pozná základní divadelní druhy a dramatické žánry a jejich hlavní znaky; kriticky hodnotí dramatická díla i současnou mediální tvorbu	dramatická situace, příběh – řazení situací v časové a příčinné následnosti, dramatizace literární předlohy základní stavební prvky dramatu – situace, postava, konflikt, téma, vrchol, gradace základní dramatické žánry – komedie, tragédie, drama základní divadelní druhy – činohra, loutkové divadlo, opera, operety, muzikál, balet, pantomima současná dramatická umění a média – divadelní, filmová, televizní, rozhlasová a multimediální tvorba vybrané etapy a typy světového a českého divadla výrazné osobnosti české a	8.–9.

	světové dramatické tvorby	

Příloha 3

Autoevaluační dotazník

Následující tvrzení jsou realizována na	**10%**	**20%**	**30%**	**40%**	**50%**	**60%**	**70%**	**80%**	**90%**	**100%**	**komentář**
Je zaručen individuální postup učivem při práci s didaktickými materiály											
Jsou vytvářeny individuální roční plány učiva - „plány šité na míru každému dítěti“											
Je nabízeno širší spektrum zadání na výběr a několik úrovní náročnosti zpracování											
Je respektováno osobní tempo žáka											
Je respektováno hledání různých cest k řešení											
Žáci jsou vedeni k plánování učiva											
Jsou zabezpečovány podmínky pro přijímání přirozených a logických důsledků za své jednání											
Je posilována vnitřní motivace (podnětné prostředí, výběr smysluplné činnosti)											
Je problémový úkol nazírán z různých úhlů											
Jsou zařazovány aktivizující metody výuky (např. metody Kritické myšlení)											
Jsou žáci vedeni k samostatnému vyhledávání, třídění a kritickému vyhodnocování informací											
Je zařazována často skupinová práce											
Upřednostňujeme tvořivost											
Dbáme na bezpečné prostředí pro učení bez zkoušení, soutěžení, srovnávání, známkování											

Preferujeme průběžnou individuální diagnostiku při práci a prezentacích											
Zařazujeme pravidelně sebehodnocení při sebereflexích (ústní i písemné)											
Je uskutečňován sběr vlastních učebních materiálů do portfolia											
Hodnotíme popisnou zpětnou vazbou											
Je dodržena srozumitelnost, popisnost a motivující funkce slovního hodnocení											
Je realizována demokratická tvorba společných pravidel											
Je častá příležitost k otevřené, zároveň zdvořilé a respektující komunikaci											
Mají rodiče neomezený přístup do výuky											
Je zabezpečován soulad mezi rodinou a školou											
Chováme se ohleduplně k životnímu prostředí											
Veřejnost má možnost nahlédnout do výuky (po dohodě)											
Jakékoli náměty, připomínky či dotazy:											
Výsledek											